

Årsbokslut

2023

Boråsregionen
Sjuhärad's kommunalförbund

Innehåll

1.	Politisk representation	4
1.1	Direktion.....	4
1.2	Revisorer.....	4
2.	Förvaltningsberättelse.....	5
2.1	Organisation.....	5
2.1.1	Syfte och strategiskt mål	5
2.1.2	Grunduppdrag.....	5
2.1.3	Styrdokument.....	6
2.1.4	Finansiering.....	6
2.2	Händelser av väsentlig betydelse.....	7
2.3	Väsentliga personalförhållanden.....	8
2.4	Resultat 2023	9
2.4.1	Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet.....	9
2.5	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	9
2.6	Balanskravsutredning	10
2.7	Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder.....	10
2.8	Investeringsredovisning	10
2.9	Intern kontroll.....	10
2.10	Verksamhetens förväntade utveckling	10
3.	Räkenskaper	12
3.1	Resultaträkning total.....	12
3.1.1	Resultaträkning Förbundskansli	12
3.1.2	Resultaträkning Administration.....	13
3.1.3	Resultaträkning Regional utveckling	13
3.1.4	Resultaträkning Välfärdsutveckling.....	14
3.1.5	Resultaträkning Business Region Borås.....	14
3.1.6	Resultaträkning Dataskyddsombud	15
3.1.7	Resultaträkning Medarbetarcentrum.....	15
3.1.8	Resultaträkning Vård- och omsorgscollege	16
3.1.9	Resultaträkning Navet science center	16
3.1.10	Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg	17
3.2	Balansräkning.....	17
3.3	Noter.....	18
3.4	Kassaflödesanalys.....	23
3.5	Driftredovisning	24
4.	Måluppfyllelse.....	25
4.1	Strategiskt mål.....	25
4.2	Grunduppdrag.....	25
4.3	Mål och uppdrag 2023	28
4.4	Intressebolag.....	34

Bilagor

1. Uppföljning internkontrollplan 2023
2. Uppföljning Utvecklingsstrategi för Sjuhärad
3. Uppföljning Kulturplan Boråsregionen
4. Årsrapport Business Region Borås
5. Årsrapport Dataskyddsombud
6. Årsrapport Medarbetarcentrum
7. Årsrapport Vård- och omsorgscollege
8. Årsrapport Närvårdskontoret
9. Årsrapport Navet science center

1. Politisk representation

1.1 Direktion

Direktionen är förbundets beslutande organ och tillika förbundsstyrelse. Direktionen hade sju sammanträden under 2023.

Ordförande	Ulf Olsson (S)	Borås Stad
1e vice ordförande	Annette Carlson (M)	Borås Stad
2e vice ordförande	Ulf Dahlberg (S)	Marks kommun
Ledamot	Ulf Rapp (S)	Bollebygds kommun
Ledamot	Mats Palm (S)	Herrljunga kommun
Ledamot	Johan Björkman (M)	Svenljunga kommun
Ledamot	Driton Bilalli (S)	Tranemo kommun
Ledamot	Wiktor Öberg (M)	Ulricehamns kommun
Ledamot	Bengt Hilmersson (C)	Vårgårda kommun
Ersättare	Daniel Persson (SD)	Bollebygds kommun
Ersättare	Kerstin Hermansson (C)	Borås Stad
Ersättare	Niklas Arvidsson (KD)	Borås Stad
Ersättare	Gunnar Andersson (M)	Herrljunga kommun
Ersättare	Tomas Ekberg (M)	Marks kommun
Ersättare	Patrik Harrysson (S)	Svenljunga kommun
Ersättare	Niklas Gardewik (M)	Tranemo kommun
Ersättare	Klas Redin (S)	Ulricehamns kommun
Ersättare	Tony Willner (S)	Vårgårda kommun
Adjungerad	Tobias Carlsson (L)	Varbergs kommun
Adjungerad	Jeanette Qvist (S)	Varbergs kommun
Adjungerad	Stefan Lindborg (V)	
Adjungerad	Mikael Levander (NU)	
Adjungerad	Anna Svalander (L)	

1.2 Revisorer

Förbundet ska revideras av minst tre revisorer som är gemensamma för förbundsmedlemmarna. Borås, Mark och Ulricehamn utser vardera en revisor. Borås Stads revisor är sammankallande. Dessutom kan övriga medlemskommuner om de så önskar utse vardera en revisor.

Boris Preijde (M)	Borås Stad	
Marijke Hallencreutz (M)	Marks kommun	
Olof Qvist (SD)	Ulricehamns kommun	
Elin Axelsson (SD)	Bollebygds kommun	Tom 231019
Göran Nordh (FR)	Bollebygds kommun	From 231019
Jonny Gustafsson (-)	Herrljunga kommun	
Bengt Melkersson (C)	Tranemo kommun	
Weine Eriksson (S)	Vårgårda kommun	

2. Förvaltningsberättelse

2.1 Organisation

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal.

Förbundet leds av en Direktion där medlemskommunerna företräds av politiskt valda ledamöter. De två beredningsgrupperna Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7) och Valfärd och Kompetens (VoK) arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

Sjuhärads kommunalförbund är delägare i bolagen Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Förbundet ingår även i VästKom, en sammanslutning av de delregionala kommunalförbunden i Västra Götaland som inom vissa områden på regional nivå ska företräda och samordna kommunernas intressen.

Förbundet utser Boråsregionens representanter i regionala beredningar samt nominerar deltagare till styrelsen för VästKom, Beredningen för hållbar utveckling Västra Götaland (BHU) och det politiska samrådsorganet SRO.

2.1.1 Syfte och strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är **Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.**

Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande. Förbundet syftar till att stärka Sjuhäradsregionen samt att främja medlemmarnas samverkan för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Enligt förbundsordningen ska förbundet aktivt tillvarata medlemskommunernas gemensamma intressen, bland annat regionalt och nationellt, samt vara en plattform för medlemmarnas sammanhållning byggd på samsyn över kommun- och partigränser.

Ändamål med verksamheten

1. Att verka för samordning av strategiska angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna i deras roll och verksamheter
2. Samverkan i andra frågor där medlemmarna bedömer detta lämpligt
3. Att tills vidare svara för drift av verksamheter som Direktionen samfällt beslutar

2.1.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har specialistkompetens som kan utgöra ett viktigt stöd för medlemskommunerna och bidra till utveckling av Sjuhärad. Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär samt fördelar utvecklingsmedel enligt avtal med Västra Götalandsregionen.

Förbundskansliet stödjer de politiska grupperingarna och är kontakt gentemot medlemskommunerna samt andra myndigheter och organisationer. I syfte att tillvarata och fånga upp utvecklingsbehov deltar förbundet i grupperingar på såväl delregional, regional som nationell nivå.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Närvårdssamverkan styrs av ett delregionalt politiskt samråd bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

2.1.3 Styrdokument

Verksamheten grundar sig på [förbundsordningen](#). Styrdokument inom regional utveckling är [Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030](#) samt [Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023](#). Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. De övriga verksamheterna har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

2.1.4 Finansiering

Verksamheten finansieras i första hand via medlemsavgifter från medlemskommunerna samt via bidrag för tillväxtingsningar från Västra Götalandsregionen. Utvecklingsmedel och projektmedel utgör de största intäktsposterna för förbundet. Merparten av dessa delas sedan ut till externa parter för olika projekt och utvecklingsarbeten enligt fastställd modell.

Business Region Borås, Dataskyddsombudsverksamheten, Medarbetarcentrum och Navet science center finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna och förs därför som egna enheter i den interna redovisningen. Detta gäller även Vård- och omsorgscollege och Närvårdssamverkan Södra Älvsborg som finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Utöver ovanstående bedriver förbundet en rad projekt där finansiering sker i särskild ordning.

Verksamhet	Finansiering
Basverksamhet	Medlemsavgift 41 kr, Varberg 11 kr/invånare. Total intäkt ca 10 000 tkr. Uppräkning till 2023 ca 0,7 %
Utvecklingsmedel samt projekt	Förbundet erhåller enligt beslutad överenskommelse medel från Västra Götalandsregionen avseende delregionala utvecklingsmedel. Medlen betalas ut från regionutvecklingsnämnden (7 500 tkr), kulturnämnden (2 050 tkr) och miljönämnden (1 500 tkr). Medlemskommunerna motfinansierar dessa medel med 37 kr/invånare, totalt 8 000 tkr. Medlen förvaltas av kommunalförbundet och används för att ge stöd till projekt som främjar hållbar regional utveckling och löser aktuella samhällsutmaningar i Västra Götaland enligt den Regionala utvecklingsstrategin 2030, Kulturstrategi 2020–2023 och Klimat- och miljöstrategin 2030. Utöver utvecklingsmedel erhålls projektmedel från andra externa parter.
Business Region Borås	Medlemsavgift 6 kr/invånare. Uppräkning till 2023 ca 0,7 %.
Dataskyddsombud	Verksamheten finansieras genom en fast avgift om 135 tkr per deltagande kommun samt en rörlig avgift om 6,53 kr/invånare. Uppräkning enligt avtal 2,5 %.
Medarbetarcentrum	Medlemsavgift samt försäljning av tjänster. Uppräkning enligt avtal 2,5 %.
Vård- och omsorgscollege	Verksamheten finansieras av kommunerna och Västra Götalandsregionen enligt fastställd modell. Kommunernas kostnader fördelas utifrån invånarantal. Uppräkning enligt PKV.
Navet science center	Medlemsavgift, Skolverket, Västra Götalandsregionen, sålda tjänster, temporära projektmedel. Uppräkning skolavtal 2,5 %.
Närvårdssamverkan	Medlemsavgift 6 kr/invånare (50 %), Södra Hälso- och sjukvårdsnämnden 50 %, temporära projektmedel.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Under våren fattades ett beslut gällande omställning av VästKoms organisation och verksamhet, vilket har påverkat enhet Välfärdsutveckling och kommunalförbundet i sin helhet. Förändringen innebär att VästKom kommer att få ett mer tydligt och avsmalnat uppdrag att företräda kommunerna i samverkansfrågor och förhandlingar med Västra Götalandsregionen inom hälso- och sjukvårdsområdet, där det krävs ett länsgemensamt synsätt. För förbundet innebär förändringen att flera ansvarsområden flyttas från VästKom till förbundet.

En annan stor fråga för förbundet och kommunerna i Sjuhärad är att program Millenium, tidigare FVM, kommer att implementeras under hösten 2024 med start i Sjuhärad. Som stöd för kommunerna har förbundet fått i uppdrag av socialcheferna att samordna implementeringen av etapp 1 på delregional nivå.

Business Region Borås har tillsammans med övriga tre investeringsfrämjande aktörer i Västra Götaland samt Västra Götalandsregionen beviljats medel för Västsvenska etableringar för grön omställning. Satsningen, som är gemensam för hela Västra Götaland, innebär inte bara en kraftsamling för att ta nya steg mot att ställa om utan även att Business Region Borås tillsammans med kommunerna behöver hitta nya samverkansformer. Förbundet har genom satsningen erhållit medel för att förstärka befintlig organisation under en treårsperiod.

Arbetet med att möjliggöra etableringen av en batterifabrik i Lockryd, Svenljunga, pågick under årets åtta första månader utifrån framtagna organisationsmodell. I september kom beskedet att etableringen inte blir av, men det arbete som gjorts och de kontakter som etablerats med olika aktörer på lokal, delregional, regional och nationell nivå kommer att vara till stor hjälp vid nästa förfrågan om en större etablering.

Arbetet inom ramen för Fossilfri Boråsregion har intensifierats under året med en tydlig inriktning mot att skapa en trygg energiförsörjning för framtiden. Insatser har skett i samverkan med kommuner, aktörer inom energibranschen, forskning och myndigheter med ett tydligt mål om att skapa en mer stabil energiförsörjning i kombination med ökad egenproduktion av fossilfri el.

Navet science center har utökat sina öppettider under året samt utvecklat sin hemsida och kommunikationskoncept. Antal publika besökare ökade med 60 % jämfört med 2022. Under sommaren hade Navet dubbelt så många besökare jämfört med sommaren 2022 - vilket är nytt besöksrekord.

2.3 Väsentliga personalförhållanden

Det faktum att förbundet endast har 50 anställda innebär att enstaka personer kan leda till stora svängningar i mätningarna. Utökningen av antalet anställda är i sin helhet kopplad till projektverksamhet.

	2020	2021	2022	2023
Antal anställda, åa	42,2	41,3	43,9	49,0
Sjukfrånvaro total i %	2,3	1,4	2,4	3,3
<i>Män</i>	0,5	2,1	0,9	2,9
<i>Kvinnor</i>	3,2	1,2	2,9	3,5
Sjukfrånvaro 1-14 dgr i % av total sjukfrånvaro	38,7	63,6	68,9	52,8
<i>Män</i>	18,8	12,1	14,6	43,5
<i>Kvinnor</i>	35,7	51,4	85,4	55,5
Sjukfrånvaro över 15 dgr i % av total sjukfrånvaro		36,4	31,2	9,2
<i>Män</i>		25,1	0	0
<i>Kvinnor</i>		11,3	34,6	11,9
Sjukfrånvaro över 60 dgr i % av total sjukfrånvaro	27,9	0	12,6	38
<i>Män</i>	0	0	0	56,5
<i>Kvinnor</i>	27,9	0	14	32,5
Sjukfrånvaro 29 år och yngre	0,4	0,9	2,8	2,0
<i>Män</i>	0	2,7	0,3	1,6
<i>Kvinnor</i>	0,4	0,7	3,4	2,2
Sjukfrånvaro 30-49 år	4,6	1,1	2,0	2,6
<i>Män</i>	1,1	0,7	2,2	6,3
<i>Kvinnor</i>	6,1	1,2	1,2	1,8
Sjukfrånvaro 50 år och äldre	1,2	2,0	2,7	4,2
<i>Män</i>	0,8	3,5	0,9	1
<i>Kvinnor</i>	1,2	1,3	3,4	5,8
Medianlön för tillsvidareanställda, kr/månad	43 328	44 000	44 000	46 250
<i>Män</i>	42 462	43 900	45 150	50 800
<i>Kvinnor</i>	43 328	44 059	43 150	45 800
Tillsvidareanställda med heltidsanställning i %	92	90	97	92
Genomsnittlig sysselsättningsgrad i %	97	97	99,6	98

2.4 Resultat 2023

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 695 tkr gentemot budget vilket är ca 1 300 tkr lägre än resultatet 2022. Den största avvikelsen är förbundskansliet som redovisar ett positivt resultat om knappt 1 000 tkr, vilket härrör från högre ränteintäkter än budgeterat om ca 2 000 tkr samt ett budgeterat överskott om 500 tkr. En avsättning om 1 500 tkr har gjorts till socionomutbildning vid Borås högskola, enligt beslut i Direktionen 2023-09-29.

Navet science center uppvisar ett negativt resultat om 385 tkr vilket i sin helhet beror på en engångskostnad då befintligt varulager kostnadsförts.

Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2024.

2.4.1 Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om 1 989 tkr i förhållande till lagd budget. Differensen härrör främst från den avsättning till socionomutbildningen som gjorts samt bättre resultat för Navet science center.

2.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och regioner ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
  - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
  - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en minimnivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2023 är:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 4 000 tkr

Förbundets positiva resultat samt att det totala egna kapitalet vid årets utgång uppgår till 12 569 tkr innebär att de finansiella målen är uppnådda.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet generellt god måluppfyllelse. Grunduppdraget har genomförts enligt plan och med gott resultat, sett till uppföljningen av styrdokumentet samt den enkät som besvarats av 156 deltagare i förbundets nätverk där 94 % anger att de är nöjda med nätverken i sin helhet. När det gäller de mål och uppdrag som sattes för 2023 är 15 av 17 uppnådda och två delvis uppnådda. Även driftverksamheterna uppvisar generellt god måluppfyllelse.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.6 Balanskravsutredning

Kommunalförbundet redovisar ett positivt ekonomiskt resultat för 2023 om 695 tkr. Förbundet använder inte resultatutjämningsreserv (RUR).

Beräkning av balanskravsresultat

Belopp i tkr

Årets resultat enligt resultaträkningen	695
Reducering realisationsvinster	0
Balanskravsresultat	695

2.7 Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder

Samma redovisningsprinciper har använts som i årsredovisning 2022.

2.8 Investeringsredovisning

Under året har kansliet investerat i ny mötesteknik och kontorsmöbler. Navet science center har investerat i en ny utställning.

Projekt	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Inventarier kontor och möteslokaler, kansliet	210 tkr	96 tkr	114 tkr
Ny utställning Navet	1 200 tkr	1 171 tkr	29 tkr

2.9 Intern kontroll

Uppföljning av intern kontrollplan för 2023 är genomförd och redovisas i bilaga 1. Beslut om intern kontrollplan 2024 fattades av Direktionen 2023-12-08.

2.10 Verksamhetens förväntade utveckling

Att samordna och koordinera planeringsprocesser gällande frågor som sträcker sig över kommungränserna bidrar till både högre kvalitet och ökad effektivitet i samhällsplaneringen. Projektet strategisk markanvändning fortsätter under 2024, med fokus på gröna och blå strukturer. Beslutet kring ny järnväg Göteborg-Borås kommer att påverka förbundets arbete i hög utsträckning, samtidigt som samverkan inom övriga två stråk i delregionen är prioriterad för att stärka möjligheterna till effektivt och hållbart resande.

Den gröna omställningen ställer nya krav på kommunerna och näringslivet och behovet av el är en av flera utmaningar. För att skapa förutsättningar för fler etableringar krävs ökad samverkan, både delregionalt mellan kommunerna och regionalt. Konjunkturen kan dock påverka investeringsviljan i negativ riktning, där exempelvis branscher som bygg och handel står inför stora utmaningar. För att ge befintligt näringsliv möjlighet att utvecklas och växa fortsätter förbundets arbete med att utveckla ett närmare samarbete mellan näringsliv, akademi och innovationsstödssystemet.

Att minska negativ klimatpåverkan och stoppa förlusten av biologisk mångfald är två stora utmaningar som kräver samverkan. Satsningen Fossilfri Boråsregion kommer, i enlighet med den regionala energiöverenskommelsen, att arbeta med aktiviteter i syfte att stärka förutsättningarna för en trygg energiförsörjning. Den gemensamma avfallsplanen är också ett viktigt instrument för att driva på utvecklingen mot att minska avfallsmängder, hushålla med resurser och minska klimatpåverkan. Den Europeiska gröna given kommer att påverka såväl kommunerna som näringslivet i Sjuhärad. Genom samverkan kan Sjuhärad vara förberedd på ny lagstiftning och nödvändiga anpassningar för att nå långsiktig hållbarhet.

Kompetensförsörjning anges som en av de största utmaningarna för arbetsgivarna; privata såväl som offentliga. Utbildningssystemet måste skyndsamt anpassas efter arbetsmarknadens behov. Kopplingen mellan skola och

arbetsliv behöver stärkas för att skapa intresse för bristyrken. Omställning av befintlig arbetskraft samt att attrahera kompetens utanför regionen är andra viktiga prioriteringar. Sjuhärads attraktionskraft kommer att ha betydelse såväl för kompetensförsörjningen som för nya etableringar.

Omställningen till Nära vård innebär ett mer personcentrerat förhållningssätt. Målet är att vården ska finnas nära och ges jämlikt med tydligt fokus på hälsofrämjande och förebyggande. Detta leder till att alltmer hälso- och sjukvård kommer att ges i hemmet, vilket ställer nya och förändrade krav på den kommunala hälso- och sjukvården.

Ett förslag till ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention togs fram under 2023, vilken kommer att vara utgångspunkten för arbetet med psykisk hälsa på regional och delregional nivå.

Under 2024 presenteras en ny Socialtjänstlag för att möta dagens samhällsutmaningar. Nationella utredningar inom socialtjänstområdet kommer, tillsammans med de ekonomiska utmaningarna, att påverka kommunernas verksamhet under kommande år.

En socialt hållbar delregion innebär att alla invånare har jämlika förutsättningar att leva ett gott liv och delta i samhällslivet. Att bli behörig till gymnasiet och gå klart sin utbildning är viktigare än någonsin, då en gymnasieutbildning ger bättre förutsättningar att få ett arbete och att klara sig i samhället. Nationellt ses en negativ trend där fler elever lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet eller avbryter sina gymnasiestudier. I Sjuhärad är andelen elever som inte fullföljer sina studier högre än i riket. Kunskapsnod Fullföljda studier arbetar utifrån lokala behov och förutsättningar för att stödja kommunerna i arbetet.

Under 2023 reviderades Västra Götalands kulturstrategi och Kulturplan Sjuhärad. Fokus under 2024 kommer att vara att implementera dessa styrdokument tillsammans med kommunerna. Förbundet kommer att fortsätta arbetet med att stödja kulturaktörer att utveckla sin verksamhet. Insatser kommer att ske för att öka den externa finansieringen till föreningar, kommuner, bygdegårdar, konstnärer och organisationer i Sjuhärad.

3. Räkenskaper

3.1 Resultaträkning total

Tkr	2023	2022	Not
Verksamhetens intäkter	34 851	36 476	1
Verksamhetens kostnader	-71 114	-67 639	2
Avskrivningar	-549	-575	
Verksamhetens nettokostnader	-36 812	-31 738	
Förbundsbidrag, Förbundskansli	3 925	5 646	3
Förbundsbidrag, Administration	288	439	4
Förbundsbidrag, Regional utveckling	10 020	9 184	5
Förbundsbidrag, Välfärdsutveckling	2 741	2 202	6
Medlemsavgifter, BRB	1 199	1 694	7
Medlemsavgifter, DSO	2 237	2 508	8
Medlemsavgifter, MC	2 322	2 550	9
Medlemsavgifter VO-college	1 102	683	10
Medlemsavgifter, Navet	8 579	7 597	11
Medlemsavgifter, NVS	1 496	1 910	12
Finansiella intäkter	3 622	718	13
Finansiella kostnader	-24	-1 382	14
Resultat före extraordinära poster	695	2 011	
Extraordinära intäkter	0	0	
Extraordinära kostnader	0	0	
Årets resultat	695	2 011	

3.1.1 Resultaträkning Förbundskansli

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	173	274
Verksamhetens kostnader	-6 770	-4 736
Avskrivningar	-7	-27
Verksamhetens nettokostnader	-6 604	-4 489
Förbundsbidrag, Förbundskansli	3 925	5 646
Finansiella intäkter	3 626	718
Finansiella kostnader	-14	-1 376
Resultat före extraordinära poster	933	499
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	933	499

3.1.2 Resultaträkning Administration

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter*	6 841	6 757
Verksamhetens kostnader*	-6 913	-6 082
Avskrivningar	-69	-20
Verksamhetens nettokostnader	-141	655
Förbundsbidrag, Administration	288	439
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	147	1 094
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	147	1 094

*Inkl. interna poster på 5 989 tkr

3.1.3 Resultaträkning Regional utveckling

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	14 018	16 815
Verksamhetens kostnader	-24 038	-25 981
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-10 020	-9 166
Förbundsbidrag, Regional utveckling	10 020	9 184
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	18
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	18

3.1.4 Resultaträkning Valfärdsutveckling

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	272	326
Verksamhetens kostnader	-3 013	-2 521
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 741	-2 195
Förbundsbidrag, Valfärdsutveckling	2 741	2 202
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	7
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	7

3.1.5 Resultaträkning Business Region Borås

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	561	118
Verksamhetens kostnader	-1 758	-1 812
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 197	-1 694
Medlemsavgifter, BRB	1 198	1 694
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-1	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.6 Resultaträkning Dataskyddsbud

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	0	0
Verksamhetens kostnader	-2 237	-2 321
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 237	-2 321
Medlemsavgifter, DSO	2 237	2 508
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	187
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	187

3.1.7 Resultaträkning Medarbetarcentrum

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	838	730
Verksamhetens kostnader	-3 160	-3 105
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 322	-2 375
Medlemsavgifter, MC	2 322	2 550
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	175
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	175

3.1.8 Resultaträkning Vård- och omsorgscollege

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	0	0
Verksamhetens kostnader	-1 102	-683
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 102	-683
Medlemsavgifter, VO-college	1 102	683
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.9 Resultaträkning Navet science center

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	15 730	12 790
Verksamhetens kostnader	-24 209	-19 826
Avskrivningar	-473	-528
Verksamhetens nettokostnader	-8 952	-7 564
Medlemsavgifter, Navet	8 579	7 597
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-12	-4
Resultat före extraordinära poster	-385	29
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	-385	29

3.1.10 Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	2 406	5 001
Verksamhetens kostnader	-3 902	-6 911
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 496	-1 910
Medlemsavgifter, NVS	1 496	1 910
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.2 Balansräkning

Tkr	2023	2022	Not
Anläggningstillgångar	3 921	3 202	
Maskiner och inventarier	3 409	2 690	15
Värdepapper	512	512	16
Omsättningstillgångar	103 869	87 694	
Varulager	0	378	
Kortfristiga fordringar	10 550	8 159	17
Fordringar hos Borås stad	93 300	79 147	18
Kassa och bank	19	10	
Summa tillgångar	107 789	90 896	
Eget kapital	12 569	11 875	19
Därav årets resultat	695	2 011	
Därav resultatutjämningsreserv	0	0	
Avsättningar	8 491	11 810	
Andra avsättningar	8 491	11 810	20
Skulder	86 729	67 211	
Kortfristiga skulder	86 729	67 211	21
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	107 789	90 896	

3.3 Noter

Tkr	2023	2022
1 Verksamhetens intäkter		
Statsbidrag	4 556	3 428
RUN Navet	2 657	2 657
RUN DRUM	7 500	7 500
KN DRUM	2 050	2 050
MN DRUM	1 500	1 500
MN Fossilfri Boråsregion	0	432
VGR Vårdens medarbetare	4 031	0
VGR Närvårdssamverkan	3 530	5 140
Nollning av projektkostnader genom tidigare utbetalade medel	-5 730	748
EU-bidrag	591	352
Övriga intäkter	14 166	12 669
Summa	34 851	36 476
2 Verksamhetens kostnader		
Bidrag till projekt/verksamheter	10 051	13 076
Personalkostnader	40 580	34 080
Material och tjänster	20 382	20 392
Revisionskostnader	102	91
Summa	71 114	67 639
3 Förbundsbidrag, Förbundskansli		
Bollebygd	220	228
Borås	2 588	2 716
Herrljunga	215	225
Mark	800	836
Svenljunga	246	257
Tranemo	271	283
Ulricehamn	567	590
Varberg	409	422
Vårgårda	278	288
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-200
Medfinansiering Högskolan i Borås	-1 500	0
Medfinansiering projekt VEGO	-170	0
Summa	3 925	5 646
*Projekt 4012 och 2000		
4 Förbundsbidrag, Administration		
Bollebygd	11	17
Borås	133	204
Herrljunga	11	17
Mark	41	63
Svenljunga	13	19
Tranemo	14	21
Ulricehamn	29	44
Varberg	21	32
Vårgårda	14	22
Summa	288	439

5 Förbundsbidrag, Regional utveckling

Bollebygd	487	430
Borås	5 368	4 965
Herrljunga	478	423
Mark	1 684	1 536
Svenljunga	541	481
Tranemo	594	530
Ulricehamn	1 204	1 090
Varberg	110	90
Vårgårda	607	538
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022	0	-816
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-80
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2023	-1 053	0
Summa	10 020	9 184

**Projekt 4012 och 2000

6 Förbundsbidrag, Vårldarsutveckling

Bollebygd	108	99
Borås	1 268	1 172
Herrljunga	105	97
Mark	392	360
Svenljunga	120	111
Tranemo	133	122
Ulricehamn	278	254
Varberg	201	182
Vårgårda	136	124
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-320
Summa	2 741	2 202

*Projekt 4012 och 2000

7 Medlemsavgifter, BRB

Bollebygd	58	57
Borås	685	684
Herrljunga	57	57
Mark	212	210
Svenljunga	65	65
Tranemo	72	71
Ulricehamn	150	148
Vårgårda	74	73
Överskott 2021	0	803
Överskott 2022	474	-474
Överskott 2023	-649	0
Summa	1 198	1 694

8 Medlemsavgifter, DSO

Bollebygd	199	193
Borås	882	859
Herrljunga	198	193
Mark	366	355
Svenljunga	206	201
Tranemo	214	208
Ulricehamn	299	290
Vårgårda	216	209
Överskott 2023	-342	0
Summa	2 237	2 508

9 Medlemsavgifter, MC

Borås	1 641	1 601
Mark	596	582
Svenljunga	177	172
Tranemo	200	195
Överskott 2023	-291	0
Summa	2 322	2 550

10 Medlemsavgifter, VO-college

Bollebygd	34	32
Borås	398	380
Herrljunga	33	0
Mark	123	117
Svenljunga	38	36
Tranemo	42	40
Ulricehamn	87	82
Vårgårda	43	0
Fakturerat SÄS och Närhälsan	118	116
Överskott 2021	0	448
Överskott 2022	567	-567
Överskott 2023	-380	0
Summa	1 102	683

11 Medlemsavgifter, Navet

Borås	6 607	6 347
Herrljunga	150	0
Mark	797	742
Svenljunga	229	226
Tranemo	257	282
Ulricehamn	538	0
Summa	8 579	7 597

12 Medlemsavgifter, NVS

Bollebygd	58	49
Borås	685	577
Herrljunga	57	48
Mark	212	177
Svenljunga	65	55
Tranemo	72	60
Ulricehamn	150	125
Vårgårda	74	61
Fakturerat HSNK	1 374	1 151
Överskott 2021	0	289
Överskott 2022	682	-682
Överskott 2023	-1 934	0
Summa	1 496	1 910

13 Finansiella intäkter

Ränteintäkter kortfristiga fordringar	3 622	718
---------------------------------------	-------	-----

14 Finansiella kostnader

Index E20	0	1 361
Övrigt	24	21
Summa	24	1 382

15 Maskiner och inventarier

Ingående balans	2 690	2 417
Investeringar	1 267	848
Avskrivningar	-549	-575
Utgående balans	3 409	2 690

16 Värdepapper

Aktier i Mediapoolen AB och Gryning Vård AB	512	512
--	-----	-----

17 Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	4 942	4 927
Interimsfordringar	5 608	3 232
Summa	10 550	8 159

18 Fordringar hos Borås Stad

Internbanken	93 300	79 147
--------------	--------	--------

19 Eget kapital

Ingående eget kapital	11 875	9 864
Årets resultat	695	2 011
Utgående eget kapital	12 569	11 875

20 Andra avsättningar

Bidrag till statlig infrastruktur	8 491	11 810
-----------------------------------	-------	--------

Sjuhärads kommunalförbund har i december 2014 beslutat att medfinansiera utbyggnad av E20 genom Västra Götaland med 15 miljoner kronor i 2013 års penningvärde plus anläggningsindex. Bidraget redovisas i balans- och resultaträkning och upplöses på fem år. Indexuppräkningsindex tillkommer från 2017.

	Upplösning tkr		
	2013 års prisnivå	Index	Utbetalning
2014	9 500	0	0
2015	1 375	0	0
2016	1 375	0	0
2017	1 375	310	0
2018	1 375	1 361	0
2019	0	477	0
2020	0	343	1 351
2021	0	1 270	4 717
2022	0	1 361	2 244
2023	0	0	3 318

21 Kortfristiga skulder

Semesterlöneskuld	1 526	1 355
Interimsskulder, huvudsakligen inkomstförskott	68 203	45 488
Beslutade projekt	9 138	11 368
Pensioner individuell del, inkl. löneskatt	1 273	1 754
Leverantörsskulder	2 083	2 307
Preliminär skatt	592	523
Arbetsgivaravgift	701	604
Övriga löneskatter	1 952	1 232
Moms mm	1 262	2 580
Summa	86 729	67 211

Interna poster på 5989 tkr för 2023 och 6338 tkr för 2022 har exkluderats från resultaträkningen.

Debetposter om 6 tkr för 2023 och 10 tkr för 2022 på kortfristiga skulder har flyttats till kortfristiga fordringar.

3.4 Kassaflödesanalys

Tkr	2023	2022
Den löpande verksamheten		
Årets resultat före extraordinära poster	695	2 011
Justering för av- och nedskrivningar	549	575
Justering för gjorda avsättningar	-3 318	-883
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	-2 075	1 703
Minskning av varulager	378	0
Minskning/ökning kortfristiga fordringar	-15 211	6 344
Minskning/ökning kortfristiga skulder	18 184	-7 181
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 276	866
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-1 267	-848
Finansieringsverksamheten		
Minskning av långfristig skuld	0	-21
Minskning av långfristiga fordringar	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	-21
Årets kassaflöde	9	-3
Likvida medel vid årets början	10	13
Likvida medel vid årets slut	19	10
	9	-3

3.5 Driftredovisning

Tkr	Utfall 2022	Utfall 2023*	Budget 2023	Avvikelse budget
Verksamhetens intäkter	36 476	40 840	97 549	-56 709
Verksamhetens kostnader	-67 639	-77 103	-135 620	58 517
Avskrivningar	-575	-549	-755	206
Verksamhetens nettokostnader	-31 738	-36 812	-38 826	2 014
Förbundsbidrag, Förbundskansli	5 646	3 925	5 595	-1 670
Förbundsbidrag, Administration	439	288	348	-60
Förbundsbidrag, Regional utveckling	9 184	10 020	9 913	107
Förbundsbidrag, Valfärdsutveckling	2 202	2 741	2 741	0
Medlemsavgifter, BRB	1 694	1 199	1 374	-175
Medlemsavgifter, DSO	2 508	2 237	2 580	-343
Medlemsavgifter, MC	2 550	2 322	2 613	-291
Medlemsavgifter VO-college	683	1 102	836	266
Medlemsavgifter, Navet	7 597	8 579	8 579	0
Medlemsavgifter, NVS	1 910	1 496	2 747	-1 251
Finansiella intäkter	718	3 622	1500	2 122
Finansiella kostnader	-1 382	-24	0	-24
Resultat före extraordinära poster	2 011	695	0	695
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Årets resultat	2 011	695	0	695

*Inkl. interna poster på 5 989 tkr

4. Måluppfyllelse

4.1 Strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i*. Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.

Måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter och bedömningen är att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

4.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet ca 25 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

De fastställda styrdokumenterna Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan för Boråsregionen beskriver förbundets grunduppdrag och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den nya regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030. Överenskommelsen gäller 2021–2024.

Grunduppdraget inom enheten för välfärdsutveckling utgår från medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. Förbundet företräder medlemskommunerna på regional och länsnivå samt nationell nivå i partssamtal med olika myndigheter och organisationer. Enligt verksamhetsplanen ska det löpande grunduppdraget följas upp enligt nedan.

	Uppföljning 231231
Uppföljning av Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 utifrån framtagen handlingsplan	<p>Utvecklingsstrategi för Sjuhärad lyfter fram prioriterade fokusområden, inriktningar och önskade effekter. Strategin är styrande för förbundet och fungerar som vägledning och inspiration för alla parter som bidrar till utvecklingsarbetet i Sjuhärad.</p> <p>Strategins fem fokusområden är: En innovativ och konkurrenskraftig delregion, Strategisk kompetensförsörjning, En socialt hållbar delregion, En cirkulär och hållbar framtid samt Hållbar samhällsplanering.</p> <p>Arbete pågår enligt plan inom alla områden. I den detaljerade redogörelsen i bilaga 2 framgår både de aktiviteter som genomförs internt på förbundet samt de externa projekt som beviljats medel för att bidra till de uppsatta inriktningarna och effekterna i utvecklingsstrategin.</p> <p>Den samlade bedömningen är att de aktiviteter som genomförts och planeras är i linje med strategins syfte och intentioner.</p>
Uppföljning Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023	<p>Utifrån Kulturstrategi Västra Götaland – en regional kulturplan, har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2020–2023. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi.</p> <p>Kulturplanen består av fem målbilder för samverkan: Bibliotek och läsfrämjande, Kulturskolan – barn och ungas eget skapande, Offentlig konst och gestaltad livsmiljö, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle. I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra kulturutvecklingen. Uppföljning av den delregionala kulturplanen presenteras i bilaga 3.</p>

	<p>Under 2023 har Västra Götalandsregionens kulturstrategi reviderats och kommunalförbundet var remissinstans. Synpunkter samlades in genom workshops i samtliga kommuner. Parallellt pågick revidering av den delregionala kulturplanen och beslut togs av Direktionen i december.</p>																														
<p>Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell</p>	<p>Regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden avsätter årligen medel för delregional utveckling. De regionala medlen motfinansieras till samma nivå av medlemskommunerna. Syftet är att med gemensam finansiering skapa en god grund för regional och delregional utveckling genom flernivåsamverkan.</p> <p>De projekt som beviljats delregionala utvecklingsmedel följs regelbundet upp genom rekvisitioner halvårsvis. I slutet av varje år lämnar förbundet en redovisning av pågående utvecklingsprojekt samt processledartjänster inom den regionala utvecklingsstrategin till Västra Götalandsregionen som sedan årligen presenterar DRUM-projektens resultat och effekter för Direktionen.</p> <p>Uppföljning och utlysning av medel har genomförts enligt plan och utan avvikelser. VGR redovisade uppföljningen av 2022-års medel på Direktionen i september.</p>																														
<p>Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget. Minst 85 % ska vara nöjda med förbundets verksamhet</p>	<p>156 personer svarade på den enkät som skickades ut till 22 av förbundets nätverk, vilket motsvarar 65 % svarsfrekvens, jämfört med 69 % föregående år. På respektive fråga har 4-8 personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att svara på frågan, i de flesta fall beroende på att de är nya i nätverket. Undantaget är frågan om regional påverkan där 26 personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att göra en bedömning. Dessa är borttagna i resultatet nedan.</p> <table border="1" data-bbox="488 987 1372 1473"> <thead> <tr> <th>%</th> <th>Instämmer i mycket hög grad</th> <th>Instämmer i hög grad</th> <th>Totalt 2023</th> <th>Totalt 2022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nätverksträffarna bidrar till samverkan</td> <td>34</td> <td>56</td> <td>90</td> <td>88</td> </tr> <tr> <td>Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning</td> <td>26</td> <td>56</td> <td>82</td> <td>93</td> </tr> <tr> <td>Nätverksträffarna har relevant innehåll</td> <td>35</td> <td>57</td> <td>92</td> <td>96</td> </tr> <tr> <td>Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå</td> <td>12</td> <td>67</td> <td>79</td> <td>73</td> </tr> <tr> <td>Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?</td> <td>38</td> <td>56</td> <td>94</td> <td>93</td> </tr> </tbody> </table> <p>Resultatet på frågan om omvärldsbevakning är lägre jämfört med föregående år, vilket kommer att diskuteras i nätverken. Möjligheten till regional påverkan beror på verksamhetsområde och skiljer sig därmed åt mellan nätverken. Det är även den fråga där flest personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att uttala sig.</p> <p>Sammantaget är deltagarna nöjda med förbundets nätverk och bedömningen är att förbundet uppvisar ett bra resultat när det gäller uppdraget att vara en samverkansplattform och verka för samordning och utveckling.</p>	%	Instämmer i mycket hög grad	Instämmer i hög grad	Totalt 2023	Totalt 2022	Nätverksträffarna bidrar till samverkan	34	56	90	88	Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning	26	56	82	93	Nätverksträffarna har relevant innehåll	35	57	92	96	Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå	12	67	79	73	Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?	38	56	94	93
%	Instämmer i mycket hög grad	Instämmer i hög grad	Totalt 2023	Totalt 2022																											
Nätverksträffarna bidrar till samverkan	34	56	90	88																											
Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning	26	56	82	93																											
Nätverksträffarna har relevant innehåll	35	57	92	96																											
Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå	12	67	79	73																											
Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?	38	56	94	93																											
<p>Uppföljning av övriga verksamheter och projekt inom samtliga delregionala områden utifrån fastställda uppdrag och planer</p>	<p>Enligt förbundsordningen kan Direktionen besluta att förbundet ska svara för drift av verksamheter. Dessa finansieras av kommunerna separat och har specifika uppdrag och planer. Måluppfyllelse för följande driftverksamheter presenteras i bilaga 4–9: Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad, Närvårdskontoret samt Navet science center.</p> <p>Beroende på inriktning och uppdrag återfinns även vissa verksamheter i handlingsplanen för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad. Måluppfyllelsen är generellt god och arbetet inom verksamheterna löper på enligt plan.</p>																														

Sammanfattande bedömning

Det löpande grunduppdraget pågår enligt plan inom samtliga enheter och verksamheter. Handlingsplanerna för arbetet med Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan för Boråsregionen ger en bra översikt hur både intern verksamhet och externa aktörer arbetar tillsammans mot uppsatta inriktningar och effekter. Inom ramen för utvecklingsstrategin har arbetet tagit stora steg framåt inom samtliga fokusområden under året och samarbetet internt på förbundet samt externt med kommuner och övriga aktörer har stärkts ytterligare. Det har blivit än tydligare att de fem fokusområdena i utvecklingsstrategin hänger samman och vikten av att sprida det arbete som pågår för att skapa synergier.

Även inom kulturområdet har flera aktiviteter lett till utveckling och stärkt samverkan. Det Knallebibliotek som planerats under många år infördes under året, vilket innebär att biblioteken i Sjuhärad delar IT-system och böcker. Konkret innebär det att invånarna i Sjuhärad inom kort kan låna böcker i samtliga kommuner, med ett och samma lånekort. Den delregionala kulturplanen har reviderats under året för att gå i linje med Västra Götalandsregionens kulturstrategi och planeringen av aktiviteter för 2024 pågår.

Gällande enheten för välfärdsutveckling är arbetet starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdsområdet, vilket kommenteras under 4.3. Den enkät som skickades ut i slutet av året visar att deltagarna i stort är nöjda med förbundets nätverk och att uppdraget gällande samverkan och erfarenhetsutbyte uppnås.

Driftverksamheternas omfattning och uppdrag skiljer sig åt, vilket tydligt framgår av redovisningen.

Bedömningen är att grunduppdraget löper på enligt plan med god kvalitet och i linje med det strategiska målet.

4.3 Mål och uppdrag 2023

Utifrån den nulägesbeskrivning som presenteras i [verksamhetsplanen](#) sattes följande mål och uppdrag för 2023:

Enhet	Mål/uppdrag	Uppföljning 231231
Regional utveckling	Skapa förutsättningar för hållbar samhällsplanering med strategisk markanvändning utifrån väsentliga samhällsintressen	Första delen av projektet Strategisk markanvändning hade målsättningen att ta fram en gemensam definition av väsentliga samhällsintressen i Sjuhärad, samla underlagsmaterial om fysiska strukturer inom delregionen samt ta fram förslag på fortsatt arbete. Under våren genomfördes workshops i samtliga åtta kommuner där representanter från kommunernas samhällsbyggnadsförvaltningar samt näringslivsansvariga deltog. En rapport presenterades i juni där områdena bostäder, verksamheter, infrastruktur inklusive energiförsörjning samt grönstruktur lyfts fram som gemensamma samhällsintressen. Under hösten har rapporten och det fortsatta arbetet förankrats och diskuteras på både politisk och tjänstepersonsnivå. Det fortsatta arbetet kommer att fokusera på gröna och blåa strukturer i Sjuhärad med start i början av 2024. Målet är uppnått.
	Utveckla samarbetet inom stråket Borås-Värnamo	Ett antal möten med representanter från de berörda kommunerna Borås, Svenljunga, Tranemo, Gislaved, Gnosjö, Värnamo samt region Jönköping genomfördes under våren och samtliga är positiva till utvecklad samverkan. Arbetet avseende organisation, mål- och handlingsplan samt finansiering har initierats under hösten. Ett utkast till handlingsplan har tagits fram och ambitionen är att en formaliserad stråksamverkan startar under 2024. Målet är uppnått.
	Skapa förutsättningar för att behov och utbud av kompetens möts	Strukturer har börjat byggas genom avsiktsförklaringen med Västra Götalandsregionen om kompetensförsörjningsarbetet, men även genom arbete med behovsinventering hos branscher som underlag för dimensionering av gymnasieskolan och för arrangerande av yrkeshögskoleutbildningar. Målet är delvis uppnått och kommer att utvecklas under 2024.
	Utveckla strukturen i arbetet med kompetensförsörjning samt förbättra samarbetet med Västra Götalandsregionen och Kompetensrådet enligt antagen avsiktsförklaring	Arbetet enligt avsiktsförklaringen har genomförts enligt plan, vilket bland annat innefattat en omstrukturering av det delregionala Kompetensrådet. Rådet har fått en tydligare arbetsordning, sammansättning och struktur och prioriterade områden för de kommande åren har pekats ut. Förbundet deltar i nätverk och arbetsgrupper på regional nivå i linje med det som är överenskommet. Målet är uppnått.
	Stimulera omställningen till ett cirkulärt och fossiloberoende samhälle med särskilt fokus på fossilfria transporter och fossilfri energiförsörjning	Inom projektet Fossilfri Boråsregion har ett arbete kring biogas och vätgas som energibärare för ett fossilfritt Sjuhärad genomförts innefattande workshops, intervjuer, analyser och beräkningar. Inventering och kartläggning avseende arbetsmaskiner i kommunerna och de kommunala bolagen har påbörjats. Workshops och dialogmöten har hållits avseende laddinfrastruktur, upphandling samt effektiva transporter. En samverkansarena för trygg energiförsörjning har initierats där samhällsbyggnadschefer,

		<p>näringslivsansvariga samt lokala elnätbolag och elnätsägare deltagit.</p> <p>Arbete med att växla upp de pengar projektet beviljats har genomförts, bland annat med Fyrbodal och danska kommuner samt med VGR kring projektet Elektrifieringsresan. Inom ramen för elektrifieringsresan har ett underlag kring potentiella platser för sol, vind och sol på tak i Sjuhärad tagits fram. Målet är uppnått.</p>
	Stödja kommunerna i genomförandet av Klimat 2030, kommunernas klimatlöften samt den gemensamma avfallsplanen för Boråsregionen	<p>Regelbundna möten med de inblandade aktörerna om Klimat 2030 har genomförts. Webbinarier har arrangerats inom området tillsammans med övriga kommunalförbund, bland annat med tema cirkulär upphandling. Klimat 2030 och kommunernas klimatlöften är även en stående punkt på mötena med miljöstrateginätverket.</p> <p>Regelbundna möten med nätverket gällande avfallsplanen har genomförts under året och förbundet har processlett arbetsgrupper inom olika områden, såsom kommunikation och nedskräpning. Förbundet har även genomfört digitala introduktioner till avfallsplanen samt arrangerat konferensen Cirkulära dagen. Tillsammans med avfallsplanenätverket har processledaren genomfört den årliga uppföljningen av avfallsplanen. Arbetet har pågått enligt plan och målen är uppnådda.</p>
	Utveckla samarbetet mellan kommunerna och akademien och det regionala innovationssystemet	<p>En förstudie gällande innovationslots är genomförd där aktörer i innovationsstödssystemet samt näringslivsansvariga i kommunerna intervjuats. En rapport presenterades innan sommaren med 10 förslag på fortsatt arbete, vilka diskuterats under hösten inom ramen för Business Region Borås. Förbundet har arrangerat möten med aktörerna i innovationsstöds-systemet och några har deltagit på möten med näringslivscheferna.</p> <p>Kommunchefsgruppen har tagit initiativ till fördjupade kontakter med såväl Högskolan i Borås som Science Park, vilket lett till en ny struktur för kommunernas kontaktytor gentemot högskolan. Dialog har förts på både politisk och tjänstepersonsnivå och gemensamma satsningar när det gäller verksamhetsförlagd utbildning samt planering för en socionomutbildning har påbörjats. Målet är uppnått.</p>
	Utveckla en samverkansmodell för stora etableringar	<p>En organisationsmodell är framtagen och kontakter med olika aktörer på lokal, delregional, regional och nationell nivå är etablerade. I september kom beskedet att den planerade etableringen av en batterifabrik i Lockryd inte blir av, men det arbete som gjorts och de modeller som byggts upp kommer att vara till stor hjälp vid nästa förfrågan om en större etablering. Målet är uppnått.</p>
	Revidera den delregionala kulturplanen	<p>Under året har Västra Götalandsregionens kulturstrategi reviderats och kommunalförbundet var remissinstans. Synpunkter samlades in genom workshops i samtliga kommuner. Parallellt pågick</p>

		<p>revidering av den delregionala kulturplanen för att gå i linje med den regionala kulturstrategin. Arbetet förankrades genom nämnda workshops samt arbete i kulturnätverken. Kulturschefs nätverket agerade styrgrupp för kulturplanen, vilket tydliggjorde prioriteringar och gav planen en övergripande kontext. Kulturplan Sjuhärad 2024-2027 har sex prioriterade områden; Barn och ungas rätt till kultur, Kulturskola, Bibliotek, demokrati och läsfrämjande, Kultur och samhällsbygge, Kultur och lokal utveckling samt Kultur och lokalt engagemang. Beslut togs av Direktionen i december. Målet är uppnått.</p>
	<p>Rikta insatser mot de prioriterade målbilderna Barnperspektivet, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle</p>	<p>Utvecklingsmedel har beviljats till projektet Öppen vägg – barn och ungas delaktighet för att skapa öppna graffitiväggar för gatukonst i Ulricehamn, Svenljunga och Tranemo med och av ungdomar. Projektet har syftat till att hitta en metod för kommunikation med fastighetsägare och föreläsningar har anordnats där synen på graffiti som konstfrämjande respektive samhällsproblem har diskuterats. Projektet har förlängts och kommer att avslutas 2024.</p> <p>Kulturskolornas nätverk har ett nybildat regionalt elevforum från Mark, Tranemo och Borås som planerar och genomför en gemensam Demokratidag. Deltagande på konferens i Stockholm för chefer, samordnare och elever i elevråd har genomförts.</p> <p>Inom platsutveckling och gestaltad livsmiljö pågår ett samarbetsprojekt med Science Park Borås för New European Bauhaus (NEB) – Gestaltad livsmiljö genom att kartlägga behov och möjligheter med ett större utvecklingsprojekt i samverkan med medlemskommunerna och Science Park Borås. Kartläggning och förstudie är genomförd och slutrapport väntas i februari 2024. Därefter utvärderas och planläggs en eventuell fortsättning av arbete med New European Bauhaus och Gestaltad Livsmiljö.</p> <p>En kontakt har etablerats med Hallands bildningsförbund och studiebesök genomfördes i september för erfarenhetsutbyte kring deras folkbildningsplattform. En arbetsgrupp har bildats i Kulturschefs nätverket och kontakt är tagen med representanter från de lokala studieförbunden. Diskussioner och utforskande kring lokal samverkan pågår med fortsättning 2024. Målet är nått.</p>
	<p>Inrätta funktionen finansieringslots för kultur</p>	<p>Rekrytering av kulturutvecklare med inriktning projekt och finansiering genomfördes under våren och tjänsten tillsattes i augusti. Under hösten har kulturutvecklaren varit i kontakt med 53 unika aktörer i form av civilsamhälle, kulturella kreativa branscher (KKB) och kommun. Fokus 2023 har legat på kartläggning, nätverkande och omvärldsspaning. Arbetet har på grund av sina skilda målgrupper varit behovsstyrt och innehållit stöttning i ansökningar likväl som utveckling av projekt. Höstens kartläggning har lagt en stabil</p>

		grund för fortsatt arbete. En respons har varit behov av ökad och tydligare information om tjänsten, vilket ska genomföras under våren 2024. Målet är nått.
	Främja uppväxlingen av delregionala utvecklingsmedel för att öka resurserna till det regionala utvecklingsarbetet	<p>Enligt överenskommelsen mellan regionen och kommunalförbunden ska möjligheten till uppväxling av delregionala utvecklingsmedel via externa finansieringskällor alltid undersökas. Under året har flera regionutvecklare deltagit i en kurs i praktisk projektledning av EU-projekt för att höja den interna kompetensen. En workshop tillsammans med regionutvecklarna och ansvariga på Västra Götalandsregionen genomfördes i juni för att öka förståelsen för sammanhållningspolitiken och identifiera områden för möjlig extern finansiering. Inrättandet av kulturutvecklare med inriktning projekt och finansiering, se ovan, är ytterligare ett exempel på insats.</p> <p>Projektet Fossilfri Boråsregion har tillsammans med Fyrbodals kommunalförbund och danska samarbetspartners beviljats medel från EU-programmet Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerack för ett projekt om fossilfria transporter.</p> <p>Inom kultursamverkan har medel sökts och beviljats från Statens kulturråd och Allmänna arvsfonden för ökad samverkan mellan kulturskolorna samt för att öka barn och ungas delaktighet i kulturutbudet. Kulturstrategen på förbundet deltog under 2022 och 2023 i utbildningen European Diploma in Cultural Project Management, vilket skapat kontakter inom kulturarvsfrågor i Europa. Temat på den uppsats som togs fram under utbildningen var kulturarv som resurs för mindre kommuner.</p> <p>Tillsammans med VGR och övriga kommunalförbund har medel sökts och beviljats från Europeiska regionala utvecklingsfonden för satsningen Västsvenska etableringar för grön omställning. Samarbetsprojektet Arena Circular Hub, som ska främja övergången till en cirkulär ekonomi inom textil-, mode- och möbelindustrierna, växlar upp bidraget från Boråsregionen med både nationella medel och EU-medel. Målet är uppnått.</p>
Välfärdsutveckling	Genom Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad stödjade kommunerna samt samverka med andra aktörer i genomförandet av kraftsamling Fullföljda studier	<p>Projektet pågår enligt plan och Kunskapsnod Sjuhärad har under året gått från inriktningsfas till insatsfas. Tillsammans med styrgruppen har arbetet utvecklats mot en mer enhetlig målbild. Samverkan har skett med övriga delregioner genom gemensamma nätverksträffar, vilket breddat kommunernas kontaktnät samt gemensamma webinarier som bidragit till kunskapshöjning för medarbetare inom Västra Götalands kommuner.</p> <p>Utifrån tidigare genomförd behovsinventering har insatser påbörjats inom det utvalda området Skola -</p>

		hem. Sex kommuner deltar i en tjänstedesignsprocess för att stärka samverkan mellan skolan och hemmet. Kommunerna arbetar utifrån sina egna förutsättningar och behov samtidigt som de samverkar kring metoder, data och insikter och på detta sätt uppnår större effekter gemensamt. Skolverket följer satsningen då informationen som framkommer och arbetsätten som används kan stötta deras fortsatta arbete med detta viktiga område. Målet är uppnått.
	Tillsammans med Närvårdskontoret hålla samman ett omställningsarbete för att stärka kommunerna och regionens verksamheter i arbetet med samsjuklighet med utgångspunkt i samsjuklighetsutredningen	En förstudie genomfördes under våren och rapporten behandlades i Närvårdssamverkans styrgrupp under tidig höst. Styrgruppen beslutade att underlaget skulle bearbetas ytterligare för att tydligare belysa glappen mellan nuläge och önskat läge. Detta har gjorts och den omarbetade versionen ska presenteras på för styrgruppen i januari 2024. Åtgärdsförslagen som presenteras i förstudierapporten utgår från att skapa sammanhängande vård och stöd till personer med samsjuklighet samt öka kompetensen inom området. Målet är delvis uppnått.
	Bistå i processen med revidering av befintligt avtal gällande Barnahus	Under våren gjordes en inventering av andra kommunalförbunds avtal och intervjuer med nyckelpersoner från ingående huvudmän genomfördes. Förslag till nytt avtal kommer att presenteras för styrgrupp Barnahus Södra Älvsborg under våren 2024. Målet är uppnått.
	Samordna delregionalt utvecklingsarbete utifrån genomförd kartläggning av kvinnojourerna i Sjuhärad	Arbetsgrupp Kvinnojourer i Sjuhärad har under året arbetat på uppdrag av Socialchefs nätverket. Arbetsgruppen har identifierat vad som ingår i kvinnojourernas lågtröskelverksamhet som kommunernas föreningsbidrag delfinansierar. I uppdraget ingick även att definiera alternativa ersättningsmodeller, se över rimlighet i eventuell höjd ersättningsnivå samt identifiera vad eventuell ny lagstiftning om skyddat boende kan få för konsekvenser för framförallt socialtjänsten, men även för kvinnojourer. Resultat utifrån definierat uppdrag finns sammanställt i en rapport. Inom ramen för utvecklingsarbetet anordnades i november en konferens kring samverkan om våld i nära relation där medaktörer i Sjuhärad bjöds in. Målet är uppnått.
	Omhändertat resultatet av förstudie Branschråd Valfärd och utveckla formerna för delregional samverkan inom området	Utifrån resultatet från förstudien branschråd välfärd har förslag på handlingsplan tagits fram och godkänts av berörda chefsnätverk inom välfärd. Beslut togs att anställa en projektledare för att hålla samman det fortsatta gemensamma arbetet med kompetensförsörjning inom välfärden. Rekrytering har genomförts och projektledaren påbörjar sitt uppdrag i februari 2024. Målet är uppnått.
<p>Nätverken inom välfärdsområdet har i sina handlingsplaner lyft fram följande fokusområden för 2023</p> <p>Välfärdsteknik och digitalisering</p> <p>Införandet av program Millennium, tidigare FVM, har påbörjats i Sjuhärad. Förbundet har fått i uppdrag av socialcheferna att samordna implementeringen av etapp 1 på delregional nivå och arbete pågår tillsammans med VästKom för att säkerställa kommunernas implementering under 2024. Arbetet har intensifierats under hösten och har till stor del fokuserat på att tillsätta resurser och tydliggöra projektstruktur. Förbundet</p>		

arrangerade en heldags workshop mellan Projekt Millennium på VästKom och de lokala projektledarna, vilken utmynnade i en plan för aktiviteter för att möjliggöra implementering den 12 november 2024.

IFO/Socialpsykiatrinätverket har under året bjudit in gäster som pratat om digitalisering samt Chat GPT och AI-teknik.

Digitaliseringsnätverk välfärd har arbetat med resultatet från Socialstyrelsens enkät e-hälsa och välfärdsteknik i kommuner. En analys har genomförts av resultatet för Boråsregionens kommuner och styrkor samt utvecklingsområden har identifierats.

Personal- och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en prioriterad fråga för samtliga nätverk då flera av kommunerna står inför ett svårt rekryteringsläge, både gällande baspersonal och socionomer/handläggare för myndighetsutövning. Utifrån resultatet från förstudien branschråd välfärd har förslag på handlingsplan tagits fram som godkänts av berörda chefsnätverk. Socialchefsnätverket ställde sig bakom att rekrytera en projektledare som får i uppdrag att hålla samman det delregionala arbetet med kompetensförsörjning inom välfärdsområdet. Samtliga nätverk har arbetat vidare med föreslagna områden. Under hösten har socialchefsnätverket genomfört en workshop som hölls av Governo. Socialchefsnätverket inspirerades av det strategiska arbete som nationella socialchefsnätverket genomfört gällande kompetensförsörjningskrisen. Workshopens syfte var att skapa ett gemensamt budskap om den välfärdskris som blir konsekvensen av kompetensbristen inom socialtjänsten. Budskapet riktas till politik och kommunchefsnätverk. På workshopen bjöds även HR in att medverka. Ett gediget förberedelsearbete gjordes i varje kommun mellan HR och socialchef. Arbetet fortsätter under 2024.

MiniFokus Välfärd har haft en digital träff där Fyrbodals kommunalförbund presenterade sin modell för kunskap, kompetens och kvalitet för baspersonal.

Det nationella arbetet med framtagande av yrkesresor kring barn- och unga, funktionshinder och äldreomsorg har bevakats och det planeras för en implementering med start 2024.

Ett arbete är påbörjats för att starta ett socionomprogram på Högskolan i Borås inom tre år. I samarbetet ingår Högskolan i Borås, kommunerna och förbundet. Förbundet delfinansierar projektet.

Ledarskap

En heldagsföreläsning med temat Att hålla som ledare har genomförts för samtliga chefsnätverk inom välfärd.

Samverkan i vårdfrågor

Äldreomsorgschefsnätverket har gemensamt arbetat med ny delregional tillämpning vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Ett arbete med att titta på respektive kommuns resursfördelningsmodell samt vad kommunerna bedömer som skälig levnadsnivå har påbörjats.

Placeringar barn och unga

Arbetsgrupp placerade barn och unga har haft återkommande träffar under året. En forskare från FoUS har varit kopplad till arbetet, vars empiri besvarat flera av arbetsgruppens ursprungliga frågeställningar. Forskaren har löpande under året muntligt återkopplat resultat både till arbetsgruppen och till verksamheter i kommunerna samt sammanställt resultatet i en rapport. I december hölls en slutrapportering till arbetsgruppen där områden, möjliga att arbeta vidare med över kommungränserna, presenterades. Arbetsgruppen, som skapades av IFO/Socialpsykiatrichefsnätverket, hade då varit igång lite drygt två år.

Funktionshinderpolitik

I januari bjöd verksamhetschefsnätverket för funktionshinder in Länsstyrelsen att hålla ett informationstillfälle om aktuellt läge inom funktionshinderpolitiken. Till tillfället bjöds även berörda i kommunerna in för att ta del av informationen och föra dialog kring hur processer kan upprättas i arbetet med implementering av funktionshinderpolitiken.

Social hållbarhet

Under hösten har socialchefsnätverket beslutat om ett nytt fokusområde; social hållbarhet. Inom detta område

ingår omställning till en ny socialtjänstlag; ett viktigt område att samverka och hålla samman. Länsstyrelsen har varit inbjuden till socialchefs nätverket för att berätta om sitt uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med den kommunala hälso- och sjukvården och socialtjänstens civila beredskap.

Sammanfattande bedömning

Utifrån den nulägesanalys som gjordes under hösten 2022 formulerades 17 specifika mål och uppdrag för 2023; områden och frågor där förbundet såg behov av extra fokus och utveckling. Bedömningen är att 15 av dessa nåtts under året och att två är delvis uppnådda. Inom enheten för välfärdsutveckling är arbetet även starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdens område och de handlingsplaner nätverken tagit fram.

Samtliga mål och uppdrag har lett till både utvecklat arbetssätt och förflyttning framåt. Nya behov och utmaningar har synliggjorts och arbetet fortsätter under kommande år, i vissa fall med justerad inriktning. Bedömningen är att måluppfyllelsen under året är mycket god.

4.4 Intressebolag

Förbundet är delägare i Gryning Vård AB samt Mediapoolen AB. Förbundet har under året hållit sig informerad om verksamheten i de båda bolagen genom löpande skriftlig och muntlig information samt deltagande vid ägarsamråd.

Internkontrollplan 2023

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Färgerna hänvisar till resultatet av risk- och väsentlighetsanalysen. Avvikelse följs upp inom en 6-månadersperiod efter att internkontrollen genomförts.

Avrapportering görs till Direktionen i samband med årsbokslut.

Granskningsområde	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Frekvens	Kontrollansvarig	Resultat av granskning
Ekonomi och administration					
1. Räkningsinformation	Kontroll av att räkenskapsinformation förvaras på rätt sätt	Stickprov	1 gång/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
2. Redovisning	Kontroll av bokförda poster	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Samtliga punkter kontrollerade enligt plan utan anmärkning
	Kontroll av leverantörsfakturor och kontering	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	
	Utbetalning ska ske med korrekta uppgifter och underlag	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	
3. Fakturering	Fakturering ska ske med korrekta uppgifter och underlag	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
4. Moms och skatter	Att rapportering sker på rätt sätt och att avstämning finns upprättad. Att inbetalning har skett.	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
5. Drift eller investeringsredovisning	Kontroll av att inventariet bokas på inventarietkonto och uppfyller kraven på inventarie	Kontroll av bokförda inventarietkostnader	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
6. Attesträtt	Namnprover över attestanter ska upprättas inför varje räkenskapsår	Är den upprättad?	1 gång/år samt löpande	Administrativ chef	Attestlista med namnprover upprättad, stickprov utan anmärkning
	Beslutsattest ska ske av rätt person	Stickprov			
	Besluts- och mottagningsattest ska ske av två olika personer	Stickprov			
7. Löner	Kontroll att rätt utbetalning sker till rätt person	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Kontrollerats månadsvis, utan anmärkning
	Kontroll mot avtalad lön	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	

8. Arvoden och reseräkningar	Kontroll att rätt utbetalning sker till rätt person	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Samtliga punkter kontrollerade enligt plan utan anmärkning
	Kontroll mot avtalade ersättnings-belopp	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	
	Arvoden/reseräkning ska attesteras	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	
9. Företagskort	Att utställda kontokort är aktuella och används på rätt sätt	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Kontrollerats månadsvis, utan anmärkning
10. Representation	Kontroll av kontering, syfte och deltagare	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
11. Handkassa	Handkassan ska vara korrekt	Kontroll att kvitto och kontanter stämmer med bokfört belopp	2 ggr/år	Ekonom Navet	Utan anmärkning
12. Behörighetsrutiner IT	Att behörigheter är korrekta och aktuella för person/period	Kontroll av aktuellt register över användarlicenser	2 ggr/år	Administrativ chef, Bitr verksamhetschef Navet	Utan anmärkning
13. Mobiltelefoner	Kontroll av att aktuell förteckning av mobiltelefoner finns samt att telefonavgifter är rimliga i förhållande till tänkt användning	Genomgång av fakturor	Månadsvis	Administrativ chef	Telefonkostnader kontrollerats månadsvis, utan anmärkning
14. Tillträdeskontroll till lokaler	Kontroll att rätt personer har tillgång till lokalerna	Kontroll och genomgång av nycklar och larmkoder	1 gång/år	Administrativ chef, Bitr verksamhetschef Navet	Utan anmärkning
15. Diarie/posthantering	Handläggningsrutiner ska vara aktuella och tillämpas	Genomgång av rutiner	1 gång/år	Administrativ chef	Utan anmärkning

Styrdokument					
16. Delegationsordning	Delegationsordningen ska vara aktuell	Kontroll av aktualitet	1 gång/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
17. Avtalshantering	Undertecknande av avtal sker i enlighet med gällande delegation	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
18. Dokumenthantering	Alla ärende- och handlingstyper hanteras i enlighet med dokumenthanteringsplanen	Stickprov	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
19. Inköp och upphandling	Att gällande rutiner för inköp och upphandling är kända och efterlevs	Stickprovsgranskning av dokumentation, kontroll och attest	2 ggr/år	Administrativ chef	Utan anmärkning
20. Kris och säkerhet	Att planer för kris och säkerhetsarbete finns, är kända och efterlevs Att telefonlista till anhöriga finns och är aktuell	Uppföljning av introduktion och genomgång på APT. Kontroll och revidering av telefonlista	2 ggr/år	Administrativ chef	Planer under kontinuerlig revidering, telefonlista aktuell
21. Personal	Rutinerna i personalhandboken ska vara aktuella, kända och efterlevs Kontroll av organisationen ur ett kompetensförsörjningsperspektiv	Uppföljning av introduktion och genomgång på APT Riskanalys	1 gång/år 1 gång/år	Administrativ chef Förbundsdirektör	Revidering av personalhandboken påbörjad i samband med införande av nytt intranät.
22. Systematiskt arbetsmiljöarbete	Att arbetsmiljöalmanackan följs	Granskning av rutiner och genomförande	2 ggr/år	Skyddskommittén	Utan anmärkning
23. Slutredovisning av projekt - interna och tillväxtmedel	Kontroll av avslutade projekts slutresultat	Granskning av projektets kostnader och finansiering	2 ggr/år	Förbundsdirektör	Utan anmärkning
24. Dataskyddsförordningen	Kontroll av att åtgärdsplanen följs	Aktiviteterna i åtgärdsplanen granskas	Kvartalsvis	Administrativ chef	Arbete pågår enligt plan

Handlingsplan för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2023

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021–2030 är styrdokument för det regionala utvecklingsarbetet i Sjuhärad. Strategin pekar ut riktningen och beskriver fokusområden, viktiga inriktningar och önskvärda effekter där takten i omställningen behöver öka fram till 2030. Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samspelar med Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030.

Detta dokument är en plan för att dokumentera och följa upp genomförandet av Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2023. Planen tydliggör vad kommunalförbundet gör för att uppnå mål och inriktningar i Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021–2030 i form av processledning på kommunalförbundet och aktiviteter som genomförs av externa utvecklingsprojekt och finansieras av delregionala utvecklingsmedel – DRUM-medel.

Handlingsplanen är ett verktyg för att redovisa hur mål och inriktningar i fokusområdena har uppfyllts. Insatserna som bidrar till att uppfylla målen ska årligen presenteras för Boråsregionens Direktion och Västra Götalandsregionen enligt Överenskommelse 2021–2024 - Boråsregionen/Sjuhärads kommunalförbund (KF) och Västra Götalandsregionen (VGR).

Internt: Planen skapar en helhetssyn och överblick, förtydligar ansvar och roller och fungerar som underlag vid uppföljning av styrdokumentet. Handlingsplanen är ett komplement till Boråsregionens Budget- och verksamhetsplan 2023 och tydliggör det löpande arbete som pågår. Den är ett stöd för enhet Regional utvecklings interna arbete och interna kontrollen av genomförandet av utvecklingsstrategin. Handlingsplanen biläggs boksluten.

Externt: Planen utgör underlag för dialog och samtal mellan politik- och tjänstenivå på regional och delregional nivå. Handlingsplanen fungerar också som stöd vid rapporteringen till Västra Götalandsregionen om hur Boråsregionen arbetar med att uppfylla målen i den regionala utvecklingsstrategin, den regionala kulturstrategin, Klimat 2030 och hur de delregionala utvecklingsmedlen bidrar till att nå målen enligt överenskommelsen mellan förbundet och regionen.

Handlingsplanen har tagits fram av berörda medarbetare på enheten för regional utveckling och välfärdsutveckling på Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

Rapportering: Uppföljning och rapportering sker vid enhetsmötena i april, augusti och december inför delårsbokslut och årsbokslut.

Utvecklingsstrategins fem fokusområden

1. En innovativ och konkurrenskraftig delregion

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 december	Vem
Deltar i Cirkulära kommun	VGR, Science Park Borås	Löpande	Dialog med projektledare och VGR för att titta på en fortsättning inför 2024 har skett.	Regionutvecklare miljö
Styrgrupp och internt erfarenhetsutbyte Business Region Borås		Löpande	11 nätverksmöten genomförda, varav en heldag med studiebesök samt strategidagar med studiebesök.	Business Region Borås
Nätverksträffar mellan BRB och samhällbyggnadsnätverket kring förbättrat företagsklimat, planering av verksamhetsmark samt etableringsärenden		Löpande	WS genomförda inom projektet Strategisk markanvändning. Gemensam nätverksträff i november 2023 med fokus på hur vi kan samverka mer kring verksamhetsmark, energiförsörjning och transportinfrastrukturplanerna.	Business Region Borås Regionutvecklare samhällsplanering
Samverkan med Business Swedens ekosystem		Löpande	Samverkan genom kvartalsvisa möten och erfarenhetsutbyte med BuS och andra regioner.	Business Region Borås
Samverka med etableringsnätverket i Västra Götaland		Löpande	Samverkan sker både strategiskt och operativt. Driver ett gemensamt treårigt projekt, VEGO, Västsvenska etableringar för grön omställning.	Business Region Borås
Externt erfarenhetsutbyte för BRB samt omvärldsbevakning	Näringslivsansvariga i kommunerna (BRB), innovationssystemet såsom t.ex. IUC, Exportcenter Väst och kluster såsom E-handelsstaden m.fl.	Löpande	Heldag med studiebesök på Asta Zero och Business Sweden. Två digitala möten med aktörer i innovationssystemet. Erfarenhetsutbyte med Business Region Skaraborg samt studiebesök på ASSAR i Skövde.	Business Region Borås
Arbeta med Business Swedens program Expand & Retain	Stora företag i Boråsregionen som ingår i internationella koncerner.	Löpande	Urval har gjorts av 10 målbolag i regionen. Vi har genomfört besök hos två företag varav ett resulterade i fortsatt samarbete med Business Sweden. Projektet löper även under 2024 och fler besök planeras in.	Business Region Borås
Samverka med VGR i fråga om kompetensförsörjning vid etableringar och expansionsinvesteringar	VGR, övriga delregioner	Löpande	Frågan diskuteras i Strategiska samordningsgruppen för kompetensförsörjning	Business Region Borås Regionutvecklare kompetens

Bilaga 2

Arena Circular Hub Externt projekt	Science Park Borås, VGR	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen. Flertalet samverkansmöten har genomförts med projektledning för att diskutera samverkan.	Ansvarig handläggare
Techarena Borås Externt projekt	E-handelsstaden Borås, Högskolan i Borås	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen. Flertalet möten med projektet har genomförts. Projektet var med och samarrangerade FOKUS-dag 2023 med tema Tech/AI.	Ansvarig handläggare
Creative Cluster CO-working Externt projekt	Creative Cluster	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Företagsrevitalisering 3.0 Externt projekt	Högskolan i Skövde, BRB	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Företagsstart Sjuhärad Externt projekt	Företagsstart Sjuhärad	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
STINA – Strategiska insikter och aktiviteter Externt projekt	IUC Sjuhärad	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Starkare företag – bättre samhälle Externt projekt	Connect Väst	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
INKW för Innovation (Inspiration, Nätverkande, Kunskap och Workshops) Externt projekt	Borås INK	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
7H Kompetens 2.0 Externt projekt	HoloHouse	Projektperiod 2023-01-01- 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare

Analys

De senaste åren har frågor som elförsörjning, markanvändning och kompetensförsörjning fått ökad betydelse i kommunernas arbete med näringslivsfrågor. Företagen står inför nya utmaningar som kräver samverkan; internt inom kommunerna och externt med andra kommuner och aktörer. Arbetet med den stora siten i Lockryd har tydligt visat behovet av samverkan över kommungränserna samt behovet av marknadsföring. Tillsammans med övriga delregioner och Västra Götalandsregionen har Business Region Borås under året beviljats medel för en treårig satsning med titeln Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO. Syftet med satsningen är att stärka samarbetet inom Västra Götaland och marknadsföra Västra Götalands framdrift inom grön omställning för att på så sätt locka nya investeringar samt stödja det befintliga näringslivet i omställningen.

2. Strategisk kompetensförsörjning

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 december	Vem
Delregionala träffar	Skaraborg och Fyrbodal	Löpande	Fyra delregionala träffar har genomförts, vilket bidragit till erfarenhetsutbyte som ger samsyn och lärande.	Regionutvecklare kompetens
Samordna Kompetensrådet	Kompetensrådets deltagare	Sex ggr/år	Sex möten genomförda. Ett omtag har skett under året, vilket lett till tydligare arbetsordning, sammansättning och struktur för rådet. Prioriterade områden för de kommande åren har pekats ut.	Regionutvecklare kompetens
Regional samordningsgrupp för strategisk kompetensförsörjning	VGR, Övriga delregioner	Löpande	Fyra möten genomförda. Arbetet mellan VGR och delregionerna synkroniseras allt mer. Mycket fokus på underlag från branscherna avseende utbildningar samt gemensamt analysmaterial.	Regionutvecklare kompetens
VO-College	Åtta medlemskommuner	Löpande	Se separat redovisning inom ramen för VO-Colleges verksamhet.	Regional processledare Vård- och omsorgscollege Sjuhärad
Delregional samordning VFU	Nytt VFU-avtal tillsammans med VGR, alla lärosäten och kommunerna	Löpande	Regelbundna träffar har genomförts med VFU-representanter från kommunerna i Sjuhärad samt Alingsås. Det har även varit regelbundna träffar mellan kommun, region och lärosätet inom delregionen för att diskutera frågor kopplade till VFU.	Regionutvecklare välfärd
Framstegsfokus Externt projekt	Stiftelsen Drivhuset	Projektperiod 2023-01-01-2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Kompetensakademin Externt projekt	Stiftelsen Proteko/ Nordiska textilakademin	Projektperiod 2023-01-01-2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare

Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad	VGR, KF, alla medlemskommuner	Projektperiod 2022-01-01–2024-12-31	Enligt plan.	Projektledare Kunskapsnod Fullföljda studie Sjuhärad
Ung Företagsamhet Externt projekt	Ung Företagsamhet Älvsborg	Projektperiod 2023-01-01-2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
7H Komp 2.0 Externt projekt	Miljöbron	Projektperiod 2023-01-01-2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Förstudie Sjuhäradsbild Kompetens 2030 Internt projekt	Kompetensrådet	Vår 2022 – vår 2023	Konsultrapport för del av uppdraget är inlämnad och har delvis legat till grund för omstrukturering av Kompetensrådet.	Regionutvecklare kompetens

Analys

Kompetensförsörjning är en stor utmaning både för privata och offentliga arbetsgivare. Arbetet går för långsamt, men under 2023 har uppdraget klarnat för delregionernas del och arbetet i hela VGR knyts samman. En avsiktsförklaring är framtagen mellan VGR och kommunalförbunden, av vilken de olika rollerna och uppdragen framgår; exempelvis har det fastställts att det ska finnas ett kompetensråd som processleds av kommunalförbundet. Vidare ska VGR och delregionerna ta fram relevanta underlag för analyser och prognoser. Under 2023 har ett gemensamt arbete påbörjats med att inventera branschernas behov av utbildningar på gymnasial- och YH-nivå, arbetet fortsätter och kommer att finna sina former under 2024. Vikten av ett tätare samarbete inom Västra Götaland blir också tydligt i det investeringsfrämjande arbetet, där kompetensförsörjning och attraktionskraft är viktiga områden.

3. En socialt hållbar delregion

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 december	Vem
Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad	VGR, KF, alla medlemskommuner	2022-01-01 – 2024-12-31	Se separat redovisning inom ramen för enhet välfärdsutveckling.	Projektledare Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad
Närvårdssamverkan	Närvårdssamverkan	Löpande	Se separat redovisning inom ramen för Närvårdskontoret	Koordinator Närvårdssamverkan
Digitaliseringsnätverket		Löpande	Se separat redovisning inom ramen för enhet välfärdsutveckling.	Regionutvecklare Välfärdsutveckling

Övergripande digitaliseringsarbete på kommunalförbundet	VGR & Boråsregionen	Löpande	Arbetet fortsätter för att skapa en hållbar struktur för det delregionala digitaliseringsarbetet som ger ett mervärde till kommunernas digitaliseringsarbete i linje med kraftsamling Digitalisering.	Regionutvecklare Regional utveckling
Ung delaktighet Externt projekt	Navet, Marks kommun, Tranemo kommun	2023-01-01 – 2023-12-31	Enligt plan. Projekten jobbar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	Ansvarig handläggare
Barnrätt inom kultur	VGR, medlemskommunerna	2020 - 2023	Workshops genomförd i alla kommunerna och för utbildningsdag 6 september, Delningskonferens 23 november 2023.	Kulturutvecklare
Förstudie Bokstart – alla barns rätt till språket Externt projekt	Svenljunga och Tranemo, BVC och biblioteken	2022-09-01 – 2023-09-01	Förstudien har avslutats. Syftet var att utveckla ett arbetssätt för att stimulera språkutveckling för barn 0–3 år. En förstudierapport har skickats in.	Ansvarig handläggare

Analys

Att bli behörig till gymnasiet och gå klart sin utbildning är viktigare än någonsin, då en gymnasieutbildning ger bättre förutsättningar att få ett arbete och att klara sig i samhället. Nationellt ses en negativ trend där fler elever lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet eller avbryter sina gymnasiestudier. I Sjuhärad är andelen elever som inte fullföljer sina studier högre än i riket. Kunskapsnod Fullföljda studier kommer under 2024 att fortsätta arbeta utifrån lokala behov och förutsättningar för att stödja kommunerna i arbetet. Under 2023 har stort fokus inom ramen för Närvårdssamverkan och enhet välfärdsutveckling varit på omställningen till Nära vård som kommer att innebära ett mer personcentrerat förhållningssätt. Målet är att vården ska finnas nära och ges jämlikt med tydligt fokus på hälsofrämjande och förebyggande. I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra regionens kulturutveckling. Utgångspunkten är FN:s barnkonvention som blev lag 2020. Barnen ska mötas och komma till tals genom de kanaler som regionens kulturverksamheter erbjuder.

4. En cirkulär och hållbar framtid

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 december	Vem
Styrgrupp i område 3 Klimat 2030	VGR, Länsstyrelsen, Science park Borås Johanneberg Science park	Löpande	Styrgruppsmöten har genomförts under perioden. Verksamhetsplan har godkänts inför 2024.	Regionutvecklare
DOREMI	VGR, Länsstyrelsen, Kommunalförbunden	Löpande	Deltagit i mötena	Regionutvecklare
Deltar i strategigrupp för Textile movement	Science Park Borås, VGR, TEKO, m fl	Löpande	Har deltagit på strategimöte och event som Textile movement har genomfört.	Regionutvecklare kompetens och miljö
Förstudie Återvunnen betong som bädd för elledning	Högskolan i Borås, företagskluster inom industriellt symbios	2022-05-01 – 2023-03-31	Förstudien har skickat in slutrapport som godkänts.	Ansvarig handläggare
Förstudie Symbios som ett strategiskt arbetssätt vid etableringar i Sjuhärad	RISE, kommunerna i Sjuhärad	2023-08-01 – 2024-04-30	Uppstartsmöte har genomförts tillsammans med RISE. En intern workshop har anordnats för att sätta en gemensam kunskapsbas och diskutera mål och syfte med förstudien. Tre externa workshoppar har planerats och kommer genomföras under Q1 2024.	Regionutvecklare/ Processledare avfallsplan/ Business Region Borås
Förstudie Upphandling Väst	IVL, Ecoplan, GR, Fyrbodalskommunalförbund, Skaraborgs kommunalförbund	2023-09-10-2023-12-31	1 digital utbildning har genomförts under hösten 2023 med fokus på livslängden på elektronik och avfallsförebyggande upphandling. Ytterligare en utbildning ska genomföras Q1 2024.	Regionutvecklare/Processledare avfallsplan
Fossilfri Boråsregion 2.0 <i>Internt projekt</i>	Medlemskommunerna	Löpande	Samverkansarena trygg energiförsörjning har träffats en gång med fokus på kombinationsenergiparker. Dialog med VGR kring elektrifieringsresan har skett och ett avtal har signerats. Workshops, dialogmöten har hållits med kommunerna avseende laddinfrastruktur, upphandlingsfrågor samt effektiva transporter.	Regionutvecklare/ Projektledare
Klimat 2030 – Kommunernas klimatlöften	VGR, Länsstyrelsen, Science parks, kommunalförbunden och medlemskommunerna	Löpande	Kommunernas klimatlöften är en punkt på varje nätverksmöte för miljöstrategerna. Det har även skett möte med de andra kommunalförbunden och samordnarna för att se på hur kommunerna kan få det bästa stödet.	Regionutvecklare miljö
Förnybart i Väst	Innovatum, Kommunalförbunden, Region Halland	2023-09-01-2026-06-31	Under hösten har inga aktiviteter skett utan dialog med projektet har skett för att planera framtida aktiviteter.	Regionutvecklare

Analys

Under 2023 har arbetet inom området utvecklats och stärkts. Samverkan med aktörer inom Sjuhärads kommuner och utanför Sjuhärad har lett till nya samarbeten. Fossilfri Boråsregion har genom transportdelen växlat upp pengar inom Interreg ÖKS tillsammans med danska och svenska partners under namnet GreenFleets. LUMP är en förstudie kring det kommunala insamlingsansvaret av textil som kommunalförbundet driver med fokus på alla 49 kommuner i Västra Götaland. Andra samverkansformer såsom att vara delaktiga i projekt har lett till kunskapshöjande insatser och projektansökningar. Många av aktiviteterna i området går in i varandra och synergierna bidrar till att målen att uppnås. Många av de aktiviteter som genomförts har varit dialogmöten, nätverksmöten och workshop med fokus på kunskapshöjning. Underlag har även skapats för att bidra till uppfyllnad av målen.

5. Hållbar samhällsplanering

Aktiviteter	Samverkanspartner	När	Uppföljning 31 december	Vem
Samarbete inom samhällsplanering i stråket Gbg-Borås (för tjänstepersoner)	Göteborg, Borås, Bollebygd, Mölndal, Härryda, GR, Mark samt VGR och Swedavia	Löpande	Arbetet med caset "Potential för kollektivtrafikresande och bebyggelseutveckling i stråket Göteborg-Borås" har avslutats och ett utkast på rapport har tagits fram. I övrigt inväntas diskussioner med ledningsgruppen för stråket i vilken form stråksamverkan ska fortsätta.	Regionutvecklare hållbar samhällsutveckling
Arbetsgrupp detaljplan projekt Lockryd	Svenljunga	Möten var 14onde dag.	Boråsregionens deltagande i trafikutredningen är klar. Detaljplanen är nu i ett nytt skede, där kommunen är ansvarig.	Regionutvecklare infrastruktur
Styrgrupp RoRiLand	Fyrbodal och Skaraborgs kommunalförbund, VGR och kommuner	Löpande	Styrgruppsmöten har hållits under året för att följa upp framdrift och ekonomi. En stor fråga har varit deltagande partners medfinansiering, vilket nu ser positivt ut.	Regionutvecklare hållbar samhällsutveckling
Framtagandet nya regionala serviceprogrammet	KF + VGR	Löpande	Regionalt uppföljningsmöte av programmet ägde rum i december tillsammans med samarbetspartner. Enhetschef regional utveckling deltar i planering och program	Enhetschef Regional utveckling

Analys

Under 2023 har arbetet inom hållbar samhällsplanering utvecklats. Projektet strategisk markanvändning utgör en bra grund för Sjuhäradskommunerna att tillsammans utvärdera vilka kommunöverskridande frågor som är viktiga att arbeta tillsammans med. Under 2023 togs ett utkast fram av en definition av Sjuhärads väsentliga samhällsintressen. Under 2024 arbetar vi vidare med den parallellt med en fördjupning inom gröna och blåa strukturer i Sjuhärad. Detta kommer tillsammans med annat arbete som pågår, bl.a. energiförsörjningsanalyser och arbetet med verksamhetsmark, utgöra viktiga kunskapsunderlag när kommunerna och Sjuhärad utvärderar markanvändning. Under 2023 har även stråksamverkan i västlig och östlig riktning fortskridit och initierats. I stråket Göteborg-Borås är mycket avhängt av huruvida en järnvägssatsning kommer beslutas. I stråket Borås-Värnamo har en tjänstepersonsgrupp arbetat fram formerna för hur stråksamverkan kan vara uppbyggd. Arbetet i båda stråken fortsätter under 2024 i olika form.

Handlingsplan för Boråsregionens kulturplan

Utifrån Kulturstrategi Västra Götaland – en regional kulturplan, har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2020–2023. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi. Kulturplanen består av fem målbilder för samverkan: Bibliotek och läsfrämjande, Kulturskolan – barn och ungas eget skapande, Offentlig konst och gestaltad livsmiljö, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle. I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra kulturutvecklingen.

Detta dokument är en plan för att dokumentera och följa upp genomförandet av Kulturplan för Boråsregionen 2020–2023. Planen tydliggör vad kommunalförbundet gör för att uppnå mål och inriktningar i form av processledning på kommunalförbundet och aktiviteter som genomförs av externa utvecklingsprojekt och finansieras med delregionala utvecklingsmedel – DRUM-medel.

Handlingsplanen är ett verktyg för att redovisa hur mål och inriktningar i målområdena har uppfyllts. Insatserna som bidrar till att uppfylla målen ska årligen presenteras för Boråsregionens Direktion och Västra Götalandsregionen enligt Överenskommelse 2021–2024 - Boråsregionen/Sjuhärads kommunalförbund (KF) och Västra Götalandsregionen (VGR).

Internt: Planen skapar en helhetssyn och överblick, förtydligar ansvar och roller och fungerar som underlag vid uppföljning av styrdokumentet. Handlingsplanen är ett komplement till Boråsregionens Budget- och verksamhetsplan 2023 och tydliggör det löpande arbete som pågår. Den är ett stöd för enhet Regional utvecklings interna arbete och interna kontrollen av genomförandet av Kulturstrategin. Handlingsplanen biläggs boksluten

Externt: Planen utgör underlag för dialog och samtal mellan politik- och tjänstenivå på regional och delregional nivå. Handlingsplanen fungerar också som stöd vid rapporteringen till Västra Götalandsregionen om hur Boråsregionen arbetar med att uppfylla målen i den regionala kulturstrategin och hur de delregionala utvecklingsmedlen bidrar till att nå målen enligt överenskommelsen mellan förbundet och regionen.

Rapportering: Uppföljning och rapportering sker vid enhetsmötena i april, augusti och december inför delårsbokslut och årsbokslut.

- Bibliotek och läsfrämjande
- Kulturskolan – barn och ungas eget skapande
- Offentlig konst och gestaltad livsmiljö
- Hållbar platsutveckling – natur- och kulturarv, besöksnäring
- Barnperspektivet

1. Bibliotek och läsfrämjande

Boråsregionen vill; Skapa ett regionalt bibliotekskluster med ett gemensamt medieutbud, Främja bibliotekens roll i samhällsutvecklingen samt i linje med barnkonventionen arbeta för att vidga deltagandet och medskapandet.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 december	Vem
Genom samverkan ska biblioteksnätverket arbeta mot ett gemensamt Knallebibliotek	Samtliga kommuner i Sjuhärad	Lansering av Knallebiblioteken pågår vilket innebär ett gemensamt lånekort för alla åtta kommuner i Sjuhärad. Biblioteken delar datasystem och böcker med varandra. Borås var först ut i implementering av Knallebibliotekens gemensamma system följt av Ulricehamn, Svenljunga och Tranemo. 2024 ansluter Bollebygd, Mark, Herrljunga och Vårgårda.	Kulturcheferna, Bibliotekscheferna
Gemensam utbildning med kultursamordnarnätverk om barnrätt inom kultur		Utbildning genomförd, kunskaperna som följde med det systematiska arbetet har använts i skapandet av den nya kulturplanen och ska implementeras inom ramen för kommande arbete.	Samverkan med kultursamordnarna och Förvaltningen för kulturutveckling VGR

Analys

I slutet av mars 2024 har alla kommuner gått över till det nya systemet och effektutvärdering planeras efter att implementeringen är slutförd. Arbetet har tydliggjort både möjligheter och svårigheter i samverkan, bland annat i vilka resurser respektive kommun har tillgång till. Knallebiblioteket har med stöttning av Boråsregionen delregionala utvecklingsmedel utformat en gemensam logga och grafisk profil.

2. Kulturskolan – barn och ungas eget skapande

Boråsregionen vill; Utveckla kompetenser. Vi organiserar oss och lär av varandra, kreativitet och goda idéer uppmuntras och tas tillvara. Vi är i framkant och använder ny teknik och media, Samverka med kulturförvaltningar, föreningsliv, skolor och högskolor, det fria kulturlivet och kulturinstitutioner, regionalt och internationellt. Regional samverkan leder till ett bredare utbud av estetiska uttrycksformer för våra ungdomar; vi utvecklar kapaciteter. Möjliggöra att alla barn får möta kulturskolan. Som kreativ motor i regionen synliggör kulturskolan de ungas kultur. Vi vidgar deltagandet. Vara en kulturskola med tydlig röst för alla barn och ungdomar. Vara attraktiva och kreativa mötesplatser. Vara med och leda och påverka utvecklingen.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 december	Vem
Samverka i plattformen kulturskolechefsnätverk	Samtliga kommuner i Sjuhärad via kulturcheferna och kulturskolecheferna	En samordnare arbetar tillsammans med kulturskolecheferna kring utveckling och samskapande finansierat av Kulturrådet och delregionala utvecklingsmedel med utgångspunkt i barn och ungas egna skapande. Under hösten har workshops och revidering av Boråsregionens kulturplan gällande kulturskolorna genomförts.	Kulturstrateg Boråsregionen Borås kulturskola

Fortsatt arbete av utvecklingsledare Kulturskolorna i Sjuhärad	Kulturrådet, kulturskolerådets nätverk för regionala samordnare	Kulturskolenätverket har bildat tre arbetsgrupper med inriktning mot: Regiongemensamma strukturer, nätverk och planering, Regiongemensamt utbud och aktiviteter samt Barn och ungas delaktighet och inflytande. En gemensam kompetensutvecklingsdag för samtliga lärare i Sjuhärad genomförd. Marknadsföringsstrategi för gemensamt utbud framtagen. Sjuhärads kulturskolor på karta. Kartläggning verksamhetsformer och verksamheters placering i Sjuhärad.	Utvecklingsledare kulturskolor Sjuhärad
Söka externa medel för en utvecklingsledare	Kulturrådet och Västra Götalandsregionen, Sparbanksstiftelsen i Sjuhärad Allmänna arvsfonden	Utvecklingsledaren har tillsammans med nätverket sökt och beviljats medel från Allmänna Arvsfonden med syfte att öka barns delaktighet och inflytande. Kulturskolorna i Sjuhärad har sökt och beviljats ytterligare medel från Arvsfondsprojektet. Förbereder nya ansökningar till Kulturrådet och kommunalförbundet.	Utvecklingsledare kulturskolor Sjuhärad
Arbeta med delaktighet och inflytande för barn och unga på kulturskolan	Kulturskolerådet och Arvsfondsprojektet ” Ungas inflytande i Kulturskolan” tillsammans med 15 kulturskolor i Sverige Boråsregionen, Navets projekt; Ungas Delaktighet	Regiongemensam grupp för kollegialt lärande med syfte att stötta upp lokala elevforum. Regiongemensam grupp med representanter från lokala elevföreningar i Sjuhärad, med syfte att stärka inflytandeprocesser i Kulturskolans verksamhet. Konferens i Stockholm för chefer, samordnare och elever i elevråd Nybildat regionalt elevforum från Mark, Tranemo och Borås planerar och genomför en gemensam Demokratidag. Aktiviteter, erfarenhetsutbyte och utbildning med gäster från nationella arvsfondsprojektet	Utvecklingsledare kulturskolor Sjuhärad
Regiongemensamt utbud på kulturskolorna i Sjuhärad	Lärare söker Sjuhärads kulturskolors stöd för gemensamma aktiviteter.	Fler regiongemensamma aktiviteter/orkestrar/ grupper för barn och unga i Sjuhärad Regiongemensamma aktiviteter i olika ämnen. Barn från hela Sjuhärad träffas.	Utvecklingsledare kulturskolor Sjuhärad

Analys

Insatsen att ha en utvecklingsledare som bygger samverkan leder till erfarenhetsutbyte och kollektivt lärande vilket driver det gemensamma utvecklingsarbetet framåt. Utmaningar har identifierats tillsammans med kulturskolechefsnätverket. Ett annat behov som identifierats, är att synka processerna med VGRs uppdrag inom Kulturskolesamverkan för finansiering framåt.

3. Offentlig konst och gestaltad livsmiljö

Boråsregionen vill; Utveckla nytänkande publikarbete för alla åldrar, Lyfta konst och kultur i Sjuhärad med anledning av Borås 400-årsjubileum 2021, Anordna konstbiennaler med samarbeten mellan kommunerna, Bjuda in internationella konstnärer till utställningar och residens, Göra invånare och besökare till aktiva medskapare i konst- och kulturlivet, Tillämpa enprocentsregeln¹ konsekvent vid kommunala investeringar Målbild: Sjuhärad är ett nationellt och internationellt uppmärksammat centrum för offentlig konst och design i alla dess former och uttryck.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 december	Vem
Förankra arbetet med Gestaltad livsmiljö och NEB i kommuner. Förstudie som ska öka kunskapen om Gestaltad livsmiljö och New European Bauhaus.	Science park Borås, Högskolan Borås, kommuner, kulturcheferna.	Förstudiemedel sökta och beviljade, förankrat med Science Park Borås. Ansvarig projektledare från Science Park utsedd. Ett MiniFOKUS om NEB arrangerades 2 juni. Konferens 27 juli. Tre digitala NEB Frukostar planerade, kontakt med kommuner initierat och kartläggning. Kartläggning och förstudie genomförd i samverkan med kommunerna. Rapport färdig 6 feb. Därefter ser vi över hur vi arbetar med NEB och GL framåt.	Kulturstrateg Boråsregionen

Analys

Kartläggning och förstudie genomförd i samverkan med kommunerna, där en EIT-ansökan för gemensam utveckling av offentligt område i Tranemo genomförts. Utmaningar har legat i att kommunicera en komplex fråga, där samverkan mellan både kultur, stadsplanering och civilsamhälle är nödvändig. Slutrapport av förstudie väntas i februari 2024. Därefter utvärderas och planläggs en eventuell fortsättning av arbete med New European Bauhaus och Gestaltad Livsmiljö.

¹ Enprocentregeln innebär att minst en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer ska investeras i konstnärlig gestaltning.

4. Hållbar platsutveckling – natur- och kulturarv, besöksnäring

Boråsregionen vill; Arrangera utbildningar, kompetensutveckling kring samhällsplanering/ utveckling, Utveckla samarbeten mellan kommunerna inom platsutveckling, Öka tillgängligheten genom att verka för digitalisering av kulturarvet, Öka förståelsen för kulturens plats i samhället, Främja samverkan mellan kultur och besöksnäring för att öka Sjuhärads attraktionskraft.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 december	Vem
Samverka med Fyrbodals för att utveckla Kulturarv Sjuhärad tillsammans Samverka med VGR kring Kulturarv och Besöksnäring	Fyrbodals kommunalförbund, Boråsregionen, Innovatum och VGR	I april arrangerade VGR en platsutvecklingskonferens för att summera de platsutvecklingsprojekt de haft under åren. Limmared, Uddebo och Fåglavik från vår region deltog. Samarrangemanget med Fyrbodals var lyckat och innefattar numer även Innovatum. Tillsammans med en arbetsgrupp planerar vi förlängning av samverkan under 2024.	Kulturstrateg Boråsregionen
Ansöka om pengar för en gemensam satsning på Kulturarv		En ny ansökan planeras med de nya inspel som kommit under året när vi haft workshops i kommunerna kring kulturplanen.	Kulturstrateg Boråsregionen

Analys

Att genomföra gemensamma aktiviteter med Fyrbodals och Innovatum har visat sig lyckat, då det skapat en medvetenhet och ett kunskapsutbyte mellankommunalt. Samarbetet kan även i framtiden ligga som grund för gemensamma projekt och ansökningar av externa medel.

5. Folkbildning och civilsamhälle

Boråsregionen vill; Skapa möten över de gränser som kan sättas av funktionsvariationer eller bakgrund, Främja ungdomars delaktighet, Bevara kulturarvet inom byggnadsvård, textil, musik, Skapa förutsättningar för upplevelser inom konst och kultur samt Verka för demokrati och alla människors lika värde.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 december	Vem
Samverka med Region Halland för att lära om deras överenskommelse	Västra Götalands bildningsförbund, Kulturcheferna Kommuner tillsammans med Folkbildningen	Ett lyckat erfarenhetsutbyte under hösten ledde till en tätare dialog med Folkbildningen. Tillsammans planerar vi nu nästa steg.	Kulturstrateg Boråsregionen

Analys

Erfarenhetsutbytet gav stor insikt i hur en samverkan mellan kommun och folkbildningen kan se ut. Kunskapen ledde till tätare dialog med studieförbunden och att en intern arbetsgrupp med fokus på samverkan med folkbildningen bildats i kulturcheferns nätverket.

6. Barnperspektiv inom kultur

I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra regionens kulturutveckling. Utgångspunkten är FN:s barnkonvention som blev lag 2020. Barnen ska mötas och komma till tals genom de kanaler som regionens kulturverksamheter erbjuder. Samverkan ska ske i former som tar barnens behov och åsikter tillvara. Medarbetare och personal ska fortbildas i konsten att möta och ställa rätt frågor till barnen.

Aktiviteter	Samverkanspartner	Uppföljning 31 december	Vem
Plocka upp goda exempel och metoder att sprida, utbildningsdag kring barnrätt	Förvaltningen för kulturutveckling Boråsregionen och kommunerna gemensamt, via Kulturchefs nätverk och Kultursamordnarnätverk	Projektet avslutat och utvärderat. Har innehållit workshops i alla kommuner kring barnrätt inom kultur, inventering av pågående arbete och behov av utbildningar. Kunskaperna som följde med det systematiska arbetet har använts i skapandet av den nya kulturplanen och ska implementeras där. Fortsättning planeras tillsammans med kulturchefs nätverket och kultursamordnarnätverket.	Kulturstrateg Boråsregionen

Analys

Ny processmodell i samverkan med Västra Götalandsregionen har utforskats, eventuell fortsättning baseras på utvärderingar och analys av arbetsmodellen. Stort intresse med positiv respons, både för nyfunna kunskaper i ämnet men också för den samverkan som skedde, där olika yrkesgrupper inom kommunerna fick utbyta erfarenheter.

7. Projekt inom kultur

Målområde	Projekt	Utförare	Projektperiod	Uppföljning 31 december	Information
Offentlig konst och gestaltad livsmiljö	Borås Art Biennial-Moving out	Vårgårda kommun, Bollebygds kommun och Borås konstmuseum	2022-01-01-2023-06-28	Projektet avslutat och slutreviderat. Det resulterade i ett erfarenhetsutbyte mellan kommuner, ökad förståelse för konst och kultur i samhället och ökad internationalisering av Sjuhärad.	Regionalisering av Borås internationella konstbiennial. Muraler skapas i Bollebygds och Vårgårda https://www.borasartbiennial.se/sv/moving-out
Platsutveckling och besöksnäring	Smakresan	Bollebygds kommun	2023-01-01 - 2023-12-31	Enligt plan. Projektet jobbar mot målen och rekvirerar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	

Barnperspektiv på kulturen / Offentlig gestaltning	Öppen vägg för barn och unga	Svenljunga kommun (projektägare), Tranemo kommun, Ulricehamns kommun och Borås stad (mentor)	2023-03-10 – 2023-12-31	Projektet förlängt till 2024. Projektet går enligt plan, arbetar mot målen och rekviderar var sjätte månad. Årlig rapportering till Direktionen.	
--	------------------------------	--	-------------------------	--	--

Analys

Tre externa projekt har genomförts under 2023 varav ett blivit förlängt till 2024. De har arbetat enligt plan, mot målen, med rekvisering var sjätte månad och årlig rapportering till Direktionen.

8. Kulturutvecklare – projekt och finansiering

Målområde	Projekt	Utförare	Projektperiod	Uppföljning 31 december	Information
Kulturstrategi VGR, Öka internationalisering	Kulturutvecklare Projekt och finansiering (fd. Finansieringslots)	Boråsregionen	2023-08-01 – 2024-08-20	Funktionen har under hösten varit i kontakt med 53 unika aktörer i form av civilsamhälle, KKB och kommun. Fokus 2023 har legat på kartläggning, nätverkande och omvärldsspaning. Arbetet har på grund av sina skilda målgrupper varit behovsstyrt och innehållit stöttning i ansökningar likväl som utveckling av projekt.	Samtliga kommuner i Sjuhärad är medfinansierare.

Analys

Höstens kartläggning har lagt en stabil grund, där det finns kontakt med ett flertal aktörer, system har byggts upp för dokumentation och uppföljning samt omvärldsspaning. En respons har varit att tydligare kommunicera information om tjänsten, vilket ska tillämpas tydligare under våren 2024.

Årsrapport Business Region Borås

Verksamhet och analys

Business Region Borås, BRB, är Sjuhärads kommunernas samverkansorgan i övergripande tillväxtfrågor. BRBs arbete ska leda till ett expanderande näringsliv i hela regionen. BRBs mål är att vi tillsammans stärker varandras arbete så att vi på regional nivå kan vara en mer attraktiv region för investeringar, ett utvecklat näringsliv i framkant och god tillväxt. Detta leder till fler och växande företag samt ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv. Arbetet ska synliggöras genom en aktiv profilering av Boråsregionen och stärkas genom ett ökat lokalt, regionalt, nationellt och internationellt arbete. BRB består av näringslivscheferna i de åtta kommunerna samt en koordinator på förbundet.

De senaste åren har frågor som elförsörjning och markanvändning aktualiserats i kommunernas arbete med näringslivsfrågor. Företagen står inför nya utmaningar som kräver samverkan; internt inom kommunerna och externt med andra kommuner och aktörer. Arbetet med den stora siten i Lockryd har tydligt visat behovet av samverkan över kommungränserna samt behovet av marknadsföring. Tillsammans med övriga delregioner och Västra Götalandsregionen har BRB beviljats medel för ett treårigt projekt med titeln Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO. Syftet med projektet är att stärka samarbetet inom Västra Götaland och marknadsföra Västra Götalands framdrift inom grön omställning för att på så sätt locka nya investeringar och stötta befintligt näringsliv i omställningsarbetet. Befintlig verksamhetsplan för BRB löper tom 2024 och en prioritering av mål och aktiviteter har genomförts utifrån ovanstående faktorer.

Verksamhetsplan 2022-2024

Samverkan för en stark region

Styrgrupp och strategiarbete för BRB

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
10 nätverksmöten/år	Löpande	EvaLotta	Medel	Deltagande och enkät		Genomfört
10 digitala avstämningsmöten/år	Löpande	EvaLotta	Medel	Deltagande		Genomfört
1 strategimöte/ år för årsplanering	Höst	EvaLotta Annica	Medel	Deltagande		Genomfört
1 heldag/kick off /år	Januari	EvaLotta Annica	Medel	Deltagande		Genomfört

En region utan etableringsgränser

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Samverkan kring stora etableringar	Vid behov	Annica Linda NLA	Hög	Utvärdering av aktivitet		Fungerar bra. En organisationsmodell är framtagen. Aktuell fråga som utvecklas kontinuerligt

Marknadsföring och kommunikation

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Intern kommunikation till politiker, nyhetsbrev	4 ggr/år	EvaLotta	Hög	Utförd aktivitet		Ej prioriterad. Planeras till 2024
Uppdatering av hemsida	2023	EvaLotta	Hög	Utförd aktivitet		Genomfört
Löpande uppdatering av hemsida	Löpande	EvaLotta Peder	Medel	Kvartalsvis på styrgruppsmöte		Genomfört
Ta fram en mediaplan för sociala medier och LinkedIn	2023	EvaLotta	Medel	Utförd aktivitet		Plan framtagen, avvaktar kommunikatör för att aktivera
Information om arbetet med Lockryd-etableringen	2023	EvaLotta Annica Linda	Hög	Utförd aktivitet		Genomfört

Kartläggning och kunskap
Erfarenhetsutbyte och omvärldsbevakning

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Omvärldsbevakning – fånga upp trender, nyheter och intressanta aktiviteter	Löpande	Alla	Medel	Rapport till styrgrupp		Låg aktivitet på grund av nedprioritering
Internt erfarenhetsutbyte kopplade till näringsliv och samhällsutveckling mellan kommunerna i Boråsregionen	Varje nätverksmöte	NLA, enligt lista	Medel	Info på styrgruppsmöte		Påbörjat, nytt upplägg till nätverksträffarna 2024 infört
Externt erfarenhetsutbyte – bjuda in och besöka andra organisationer.	Löpande	EvaLotta Annica	Medel	Info på styrgruppsmöte		Besökt Asta Zero och kollegor i Skaraborg, fått info från Borås Ink och Business Sweden. Inom ramen för satsningen Västsvenska etableringar för grön omställning har fler kontakter tagits som kommer att utöka erfarenhetsutbytet under 2024
Ta fram en gemensam mall med frågeställningar att användas vid företagsbesök.	2023	EvaLotta	Medel	Utförd aktivitet		Aktivitet ej påbörjad på grund av nedprioritering

Statistik och analys

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Ta fram ett grundläggande statistiskt material för näringslivets sammansättning och utveckling i Boråsregionen. Uppdateras årsvis.	Årsvis	EvaLotta	Medel	Utförd aktivitet		Klar i februari 2024
Samverkan med VGR-analysavdelning	2023	EvaLotta Annica	Medel	Rapport till styrgrupp		Aktiviteten ej påbörjad.
Teckna licens hos UC för att ta fram gemensamma listor och urval.	2023	Annica	Låg	Rapport till styrgrupp		Beslut taget att ej teckna licens
Ta fram statistik och urvalslistor genom UC	Löpande, vid behov	Borås Stad	Låg	Utförd aktivitet		Beslut taget att ej teckna licens

Förutsättning för start och tillväxt
Stärka företagsklimatet

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Insikt – Gemensam rapport för Sjuhärad.	1 g/år	Annica	Hög	Presentation av rapport		Genomfört 16 juni
Regelbundna nätverksträffar mellan BRB och samhällsbyggnadsnätverket med erfarenhetsutbyte och tema kring de arbetsområden som mäts i Insikt.	2 ggr/år	Johanna Annica	Medel	Utvärdering av genomförda träffar		En träff genomförd under året
Arrangera erfarenhetsutbyte mellan kommunernas inrapportörer till Insikt.	1 g/år	Annika Hansson, Borås Stad	Medel	Utvärdering av genomförda träffar		Ej genomfört på grund av nedprioritering

Stärka befintligt näringsliv

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Företagsrevitalisering, fortsätta att vara aktiva lokalt i kommunerna med projektet samt anpassa metoden för fortsatt arbete.	2023	Annica NLA	Medel	Rapportering till styrgrupp.		Omfördelning av utvecklingsmedel har gjorts för att säkerställa fortlevnad av projektet

Inleda samverkan tillsammans med Business Sweden i ekosystem "Smart Transport".	2023	Annica NLA	Hög	Rapport till styrgrupp		Genomfört
Arbeta med Business Swedens program "Expand & Retain".	2023	Annica NLA	Hög	Genomförda besök		Två besök genomförda, resterande planerade till 2024.
Insatser för att koppla ihop näringslivet och innovationssystemet.	2022-2023	Annica/EvaLotta	Medel	Rapportering till styrgrupp		Förstudie klar, arbetet fortsätter 2024

Verka för god tillgång på kompetens

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Samverkan via kompetensplattformgruppen (KP-forum).	6 ggr/år	Annica NLA	Hög	Återrapportering till styrgrupp		Löpande deltagande.
Samverkan med VGR i frågan om kompetensförsörjning vid etableringar och expansionsinvesteringar	Löpande	Annica/EvaLotta	Hög	Återrapportering till styrgrupp		Aktiviteten påbörjad.
Vara behjälplig med att identifiera de viktigaste branschernas kompetensbehov.	Löpande, signaler fångas upp vid företagsbesök	NLA	Medel	Kvartalsvis inrapportering till EvaLotta		Arbetet påbörjat
Vara behjälplig med företagskontakter i samarbete mellan skola och näringsliv.	Löpande, vid behov	NLA	Medel	Rapportering till styrgrupp		Aktivitet ej påbörjad.
Ta fram underlag för frågor vid företagsbesök	2023	Annica EvaLotta	Hög	Färdigt underlag		Aktivitet ej påbörjad.
Vara en länk mellan det lokala näringslivet och de insatser som görs inom kompetensförsörjningsarbetet.	Löpande, vid behov.	NLA	Medel	Rapportering till styrgrupp.		Viss aktivitet påbörjad.

Strategisk samverkan kring nyföretagarstöd

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Kommunerna samverkar kring nyföretagarstöd tillsammans med olika parter. Dialog kring frågan sker på BRB:s möten.	Vid behov	NLA	Låg	Dialog på styrgruppsmöten		Löpande avstämning

Investera och etablera

Stärka vår position som etableringsregion

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Skapa rutiner för att bli investeringsredo tillsammans med Business Sweden	2023	Annica	Hög	Rapportering till styrgrupp.		Pågår, löpande arbete
Samverka med Etableringsnätverket i VGR	Löpande	Annica	Hög	Rapportering till styrgrupp.		Kontinuerliga möten hålls. Gemensamt projekt beviljat
Ta fram underlag för lediga tomter och lägga upp dem på Objektvision och/eller Site Finder	2023	NLA	Medel	Uppföljning på styrgruppsmöte.		Aktivitet påbörjad
Ta fram säljmaterial	2023	Camilla EvaLotta	Hög	Rapportering till styrgrupp		Folder framtagen. Arbetar med att ta fram ytterligare material

Fysiska förutsättningar för etablering

Aktiviteter	När	Vem	Prio	Uppföljning	Status	Kommentar
Årligt erfarenhetsutbyte kring planering av verksamhetsmark, mellan BRB och berörda personer i kommunerna.	2023	Manda Malin Carl-Olov Annica	Medel	Genomförd träff		Pågår
Erfarenhetsutbyte kring hur man arbetar med etableringsärenden, mellan BRB och berörda personer i kommunerna.	2023	Manda Malin Carl-Olov Annica	Medel	Genomförd träff		Pågår
Ta fram checklista för etablering för att få "offertmogna" kommuner. Förbereda för Site Finder.	2023	Annica Linda	Medel	Färdig checklista		Pågår

Årsrapport Dataskyddsombud

Verksamhet och analys

Medlemskommunerna har gått samman om en gemensam dataskyddsfunktion. Syftet med verksamheten är att bevaka en rättssäker och korrekt hantering av den personliga integriteten. Målet är att kommunmedlemmar och kommunalt anställda ska känna sig trygga med hur deras personliga uppgifter hanteras. Dataskyddsombudens viktigaste uppgift är att ge råd och stöd till de kommunala verksamheterna om hur de bäst tillvaratar och skyddar den personliga integriteten på ett lagligt och korrekt sätt samt att genom olika former av granskningar följa upp efterlevnaden. Dataskyddsombuden ska också följa och kommunicera rättsutveckling och praxis relaterat till GDPR och angränsande regelverk, så att ansvariga inom kommunerna kan förhålla sig till detta inom sina verksamheter. Dessutom är de ombud gentemot alla enskilda vars personliga uppgifter hanteras inom den kommunala sfären.

Det finns en väl inarbetad modell för arbetet med dataskyddsfrågor gentemot kommunerna. Dataskyddsombuden stödjer och granskar ett 80-tal verksamheter, vilket ger begränsat utrymme för fördjupade granskningar. Under 2023 har en extern revision av DSO-verksamheten slutförts, vilken har lett till utveckling och viss förändring av tjänsten. Dessutom har starten av en ny mandatperiod inneburit att dataskyddsombuden på nytt träffat majoriteten av nämnderna och styrelserna.

Dataskyddsombuden har haft en god relation till de olika verksamheterna vilket resulterat i hög måluppfyllelse inom samtliga målkategorier. Granskningarna har givit verksamheterna viktiga åtgärder att vidta för att stärka sitt dataskydd. Dagliga frågor och ärenden har besvarats som en del i vår rådgivande roll, jämte alla de besök och utbildningar som stärkt medvetenheten om personlig integritet ute i verksamheterna. Råd och stöd har getts i samband med alla inkomna incidenter. Den större medvetenheten har inneburit att antalet inrapporterade incidenter ökat vilket ses som positivt. Ett antal ombudsmannaärenden där enskilda har kontaktat oss är också hanterade under året. Att denna typ av ärenden fortfarande är få, kan bero på att kunskapen om rätten att få ärenden bedömda av dataskyddsombudet, är bristfällig bland våra kommunmedlemmar. För att hålla en fortsatt hög professionell kunskapsnivå där vi kan erbjuda kommunerna en kvalificerad tjänst deltar dataskyddsombuden i relevanta nätverk och utbildningar. Sammantaget är bedömningen att dataskyddsombuden på Boråsregionen erbjuder en heltäckande, relevant och efterfrågad tjänst.

Mål och aktiviteter 2023

Det övergripande målet är att **Säkerställa ett gott skydd av den personliga integriteten.**

Mål	Aktivitet/mätetal	Uppföljning 2023-12-31
Granska <ul style="list-style-type: none"> Tillhandahålla ett konkret verktyg som skapar möjlighet till ökad efterlevnad av Dataskyddsförordningen Tillhandahålla ett strategiskt verktyg som skapar möjlighet till ökad efterlevnad av Dataskyddsförordningen 	<ul style="list-style-type: none"> Alla verksamheter (drygt 80) ska under året ha genomfört minst en granskningsomgång Alla 8 kommuner ska under året ha genomfört en genomgång med Mognadsmatrisen 	<ul style="list-style-type: none"> 77 av 79 granskningar genomförda 16 av 20 mognadsmatriser genomförda <p>Målet bedöms uppnått</p>
Kunskap <ul style="list-style-type: none"> Tillhandahålla experttjänst i frågor som rör den personliga integriteten Tillhandahålla möjlighet att låta DSO bidra i det interna arbetet med kulturfrågor som rör den personliga integriteten Bidra till kompetenshöjning i de kommunala verksamheterna 	<ul style="list-style-type: none"> DSO ska stötta verksamheterna med råd i både enkla och mer komplexa frågor och utredningar DSO ska besöka nätverk och personalträffar/APT för att informera om dataskydd och stärka medvetenheten kring integritetsfrågor På uppdrag arrangera utbildningar för att höja kompetensen om dataskydd genom utbildningsaktiviteter samt publicera minst 3 nyhetsbrev 	<ul style="list-style-type: none"> Alla hittills inkomna ärenden är hanterade utan dröjsmål Alla olika former av inbjudningar prioriteras och ses som viktig kanal att nå ut med budskapet Vi har på uppdrag hållit 6 utbildningar samt publicerat 3 nyhetsbrev <p>Målet är uppnått</p>

<p>Ombudsmannaskap</p> <ul style="list-style-type: none"> Tillhandahålla expert- och bedömningshjälp vid personuppgiftsincidenter Tillhandahålla en kontaktpunkt inom ramen för DSO-rollen 	<ul style="list-style-type: none"> DSO ska stötta arbetet vid alla misstänkta och bekräftade personuppgiftsincidenter DSO ska finnas tillhands för alla registrerade personer, medarbetare, verksamheter och tillsynsmyndigheten som önskar hjälp med ärenden, information med mera. Alla ärenden ska vara återkopplade till frågeställaren inom 5 arbetsdagar 	<ul style="list-style-type: none"> DSO har mottagit och agerat på 62 incidenter varav 15 medelstora fall DSO har mottagit och agerat på 120 ärenden och frågor varav 5 ombudsmannaärenden från anställd eller privatperson. Återkoppling har skett inom utsatt tid. <p>Målet är uppnått</p>
<p>Externt nätverk</p> <ul style="list-style-type: none"> Boråsregionen ska fortlöpande ses som en självklar och relevant partner när det gäller dataskyddsombud 	<ul style="list-style-type: none"> DSO ska organisera och kontinuerligt inhämta värdefulla nyheter och kunskaper genom omvärldsbevakning, deltagande i relevanta nätverk och utbildningar 	<ul style="list-style-type: none"> Medverkat på 26 olika nätverksträffar Deltagit i 14 olika utbildningar rörande nya lagar och digitalisering <p>Målet är uppnått.</p>
<p>Planera</p> <ul style="list-style-type: none"> Skapa än mer relevant innehåll till de kommunala verksamheterna 	<ul style="list-style-type: none"> Genom årlig utvärdering av gångna periodens verksamhet bättre möta efterfrågade aktiviteter och skapa relevant verksamhetsplan och budget 	<ul style="list-style-type: none"> Den externa revisionen har givit underlag för input till uppdaterad verksamhetsplan inför 2024 <p>Målet är uppnått</p>

Årsrapport Medarbetarcentrum

Verksamhet och analys

Medarbetarcentrums syfte är att stödja och utveckla anställda i de samverkande kommunerna Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo. Syftet är att arbeta hälsofrämjande, förhindra inlåsning och aktivt verka för en lönsam personalrörlighet. Genom Medarbetarcentrum erbjuds ledarskapsutbildningar och grupputveckling samt individuellt stöd i roll och yrkeskarriär. Medarbetarcentrum tar tillvara medarbetarnas kompetens, arbetar för välmående arbetsgrupper; för hälsa, trivsel och prestation såväl för chefer som för medarbetare. Medarbetarcentrum inspirerar medarbetare som vill ha och behöver en positiv *Kraft till förändring*.

Medarbetarcentrum har god måluppfyllelse 2023. Hur kommunernas ekonomiska utmaningar framöver påverkar Medarbetarcentrums verksamhet är svårt att förutse. Antal reflekterande samtal och efterfrågan på grupputvecklingsinsatser samt ledarutvecklingsprogram kan både öka och minska, beroende på hur kommunerna prioriterar denna typ av insatser. Antal matchningar till lediga tjänster kan komma att minska genom att kommunerna är försiktiga och restriktiva i sin rekrytering och ersättning av personal. Medarbetarcentrum ser dock redan en efterfrågan på tilläggstjänster inför 2024, vilket visar på att kommunerna fortsatt vill satsa på sina medarbetare, chefer och arbetsgrupper.

Mål och aktiviteter 2023

På uppdrag skall Medarbetarcentrum proaktivt och som neutral resurs i samverkan med våra medlemskommuner; Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo verka för att öka hälsan, trivseln och prestationen hos både medarbetare och arbetsgrupper med målsättningen att skapa sunda och attraktiva arbetsplatser.

Mål	Aktivitet/ Mätetal	Uppföljning 2023-12-31
<ul style="list-style-type: none"> • Marknadsföra Medarbetarcentrums verksamhet för ökat användande 	<ul style="list-style-type: none"> • Tre nyhetsbrev • Uppdaterad eller ny hemsida klar under året 	<ul style="list-style-type: none"> • Fem nyhetsbrev gavs ut • Ej prioriterat 2023 och målet har inte nåtts. Arbetet påbörjat januari 2024
<ul style="list-style-type: none"> • Tillhandahålla ett attraktivt utbud av tjänster utifrån kommunernas behov 	<ul style="list-style-type: none"> • Årlig dialogträff med fackliga representanter • Erbjudna dialogträff med kommunernas ledningsgrupper • Årlig dialogträff med HR-personal på respektive förvaltning och kommun • Minst två styrgruppsmöten 	<ul style="list-style-type: none"> • Facklig träff 7 november • Har erbjudits via Styrgruppen • HR-träff 16 november • Fyra styrgruppsmöten har hållits
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till personalrörlighet genom jobbmatchning 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha full tillgänglighet att utföra basverksamheten med reflekterande samtal och jobbmatchning alla arbetsdagar • 90 % av medarbetarna ska vara nöjda med det reflekterande samtalet 	<ul style="list-style-type: none"> • Full tillgänglighet 2023 • 100% var nöjda med samtalet
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till att nödvändig kunskap och kompetens finns hos cheferna i medlemskommunerna genom ledarskapsprogrammet 	<ul style="list-style-type: none"> • 90 % av deltagarna på ledarskapsprogrammet ska ange att de kan rekommendera utbildningen till annan. 	<ul style="list-style-type: none"> • 100% av deltagarna var nöjda och rekommenderar utbildning till annan
<ul style="list-style-type: none"> • Genom grupputvecklingsinsatser vara ett stöd och verktyg för 	<ul style="list-style-type: none"> • Erbjudna chefer individuellt stöd ex coaching. 	<ul style="list-style-type: none"> • Coaching erbjuds och utförs för flera chefer

<p>arbetsgivarna i arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö för att bidra till ökad hälsa hos medarbetarna, högre prestationer i grupper och för ökad attraktivitet hos medlemskommunerna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vid kortare uppdrag: 90 % av cheferna ska vara nöjda med insatsen • Vid längre uppdrag: Gruppens prestation ska ha ökat med minst 10% • Uppföljning av insatser efter sex månader för att erbjuda ytterligare stöd om behov finns	<ul style="list-style-type: none"> • Alla chefer har varit nöjda med uppdragen • Uppnått. Ett fåtal uppdrag har pausats på grund av orsaker hos beställaren • Görs kontinuerligt.
--	---	--

VERKSAMHETSUPPFÖLJNING TILL BORÅSREGIONENS ÅRSBOKSLUT 2023

Regionala mål VOC Sjuhärad

- Öka antalet elever och studenter som söker vård- och omsorgsutbildning
- Öka antalet elever och studenter som fullgör sin vård- och omsorgsutbildning
- Kvalitetssäkra praktik, APL/LIA-platser
- Öka mångfalden på utbildningar och arbetsplatser genom en breddad rekrytering

Beslutad verksamhet 2023

Genomförd verksamhet är markerad med *kursiv* stil

Utveckla stödstruktur för språkombuden i syfte att stödja dem i sina uppdrag.

Under de senaste åren har vi utbildat ett stort antal språkombud. Vi kan se att de som utbildades för ett par år sedan kontinuerligt behöver "påfyllning" för sina uppdrag. Det finns en tendens att språkombudets roll på en arbetsplats försvagas för att sedan helt försvinna ett par år efter genomgången utbildning. Under året har vi byggt en regional stödstruktur för att långsiktigt stödja språkombuden i deras uppdrag och erbjuda dem kontinuerlig kompetensutveckling.

- Chefsutbildningen "Fem nycklar till en språkutvecklande arbetsplats kommer att genomföras i mars 2023. *Utbildningen genomfördes med 26 deltagare.*
- *Under året har flera chefer deltagit i digitala varianter av utbildningen "Fem nycklar..." som genomförs av VOC nationellt.*
Nätverk för språkombud har startats i båda lokala vo-college.
- Språkombudsutbildningar kommer att genomföras även under 2023 utifrån de behov som verksamheterna har. *Fem utbildningar har genomförts med sammanlagt 85 deltagare.*

Kvalitetsutveckling handledning och validering

Under 2022 har en kompletterande modul i VOCs handledarutbildning lanserats. Modulen ska säkerställa att handledare som möter validander ska kunna handleda dem på ett kvalitativt sätt. Under 2023 planeras två utbildningstillfällen av den nya modulen. Målgrupp: Valideringshandledare. *Två utbildningstillfällen har genomförts under året.*

Vård- och omsorgslärare som arbetar med validering ingår i ett regionalt nätverk som leds av regional processledare. *Tre nätverksmöten har genomförts under året.*

Handledarutbildning steg 1 och steg 2 kommer att genomföras utifrån de behov som samverkansparterna har. *Tio handledarutbildningar har genomförts med 181 deltagare.*

Ett nationellt apl-verktyg till stöd för elever, lärare och handledare har implementerats.

Samverkansmöte med utbildningsanordnarna har hållits under våren. Senast den 1 november ska samtliga utbildningsanordnare ha implementerat verktyget, enligt beslut i regional styrgrupp. Två informationsmöten för handledarna har hållits i september med sammanlagt 230 deltagare. Två informationsmöten för vo-lärare har hållits under hösten med sammanlagt 25 deltagare.

Marknadsföringsinsatser

- En ny Upplevelseverkstad för elever i åk 8 kommer att genomföras under våren i samverkan med VGR och Navet Science center.
Har genomförts med cirka 520 besökande elever från åtta högstadieskolor i Sjuhärad.
- Medverkan i jobb-mässor och öppet-husarrangemang. *Medverkat på flera lokala arrangemang under året.*

- Utåtriktade aktiviteter i samband med VO-Collegeveckan (vecka 42). *Verksamheter och utbildningsanordnare genomförde en mängd aktiviteter för att informera och inspirera till arbete och studier inom vård- och omsorg.*
- *VOC Sjuhärad medverkar med helsidesannons i materialet "Framtidsvalet" som distribueras till alla elever i åk 9 under hösten inför gymnasievalet.*

Implementering av konceptet Värdskapet, en del av projekt Män i Hälsa

Värdskapet är ett koncept som riktar sig till arbetsplatser i syfte att stärka arbetslaget och deras chef. Konceptet har utvecklats inom ramen för projekt Män i hälsa (projektägare är Sjuhärads samordningsförbund). Projektet avslutades under våren 2023 och det finns en viljeinriktning att Värdskapet ska implementeras som en del i den kompetensutveckling som Vård- och omsorgscollege erbjuder nationellt. Under 2023 kommer VOC Sjuhärad i samverkan med projektägaren att utbilda Värdskapsutbildare. *Två utbildningar har genomförts varav en av dem var digital. Deltagare från Sjuhärad, Skaraborg, Skåne, Trondheim och KS (Norges motsvarighet till SKR). Under året har samtal förts mellan projektägaren och VOC nationellt kring ett avtal för övertagande av konceptet. Inget avtal är ännu klart.*

Återcertifiering

VOC Sjuhärad ska återcertifieras under senare delen av 2024. Nuvarande certifieringsperiod löper ut 2024-12-31. Processen kring en återcertifiering tar ungefär ett år. *Regionalt college arrangerade i oktober en konferens för ledamöter i regional och lokala styrgrupper med tema Återcertifiering 2024 där processen inleddes.*

Övrigt

- Yrkesambassadörsutbildningar kommer att genomföras utifrån de behov som samverkansparterna har. *Inga utbildningar har genomförts då samverkansparterna inte haft behov av dem under året.*
- *Herrljunga och Vårgårda kommuner samt Drottning Blankas gymnasieskola i Borås är nu certifierade samverkansparter i VOC Sjuhärad.*

Årsrapport Närårdskontoret

Uppdrag, syfte och målbild

Närårdskontorets huvuduppdrag är att stötta kommunerna och regionen i det som krävs för att samtliga vårdgivare tillsammans ska kunna ge bästa möjliga vård, stöd och omsorg för alla invånare i alla åldrar. Närårdssamverkan Södra Älvsborg omfattas av verksamheter i kommun, region och vid behov även andra verksamheter.

Närårdskontoret som oberoende part koordinerar Närårdssamverkan Södra Älvsborg och återfinns organisatoriskt inom kommunalförbundet. Verksamheten styrs dock av det Delregionala Politiska Samrådet bestående av politiska representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen samt av en Styrgrupp bestående av tjänstemän. Det Politiska Samrådet beslutar om inriktningen för Närårdssamverkan Södra Älvsborg och tydliggör verksamhetens styrning samt plan och budget.

Närårdskontorets uppdrag, mål och syfte är att;

- Koordinera alla frågor på uppdrag av Styrgrupp närvård och Delregionalt Politiskt Samråd.
- Sammanställa protokoll, mötesanteckningar, dokument, avtal, rutiner och uppdragsbeskrivningar.
- Stödja, omvärldsbevaka, bereda ärenden samt följa upp arbetet inom olika grupper.
- Stödja och driva projekt och processer inom ramen för samverkan.
- Genomföra en årlig Samverkanskonferens.

Närårdskontoret har valt mål utifrån en strävan efter att vara en förebild i hur man samarbetar och samverkar, i det komplexa uppdrag som samarbetet mellan kommun och region innebär.

Mätning

Måluppfyllelsen mäts via en kvantitativ mätning i enkäter som skickas ut av Närårdskontoret två gånger per år (augusti och januari) till samverkans olika grupperingar (Styrgrupp närvård, Delregionalt Politiskt Samråd, Projektledare samt Uppdragsgrupper). Följande frågor har ställts, i syfte att besvara hur väl Närårdskontoret svarar upp mot uppsatta mål;

- Har Närårdskontoret samordnat och genomfört den årliga spridningskonferensen på ett tillfredsställande sätt?
- Har kallelsen kommit i tid, minst en vecka innan mötet?
- Är protokollen som skickas ut för justering tydliga?
- Är informationsbrevet tydligt?
- Är personalen på Närårdskontoret professionella?
- Är personalen på Närårdskontoret tillgängliga?
- Är ärendena väl beredda?
- Ges rätt och tillräckligt stöd för att leda uppdragsgrupperna?
- Ges rätt och tillräcklig handledning till projektledare?
- Är mötesanteckningarna som skickas ut tydliga?
- Är protokollen tydliga?

Utgångspunkten är att involverade parter ska vara nöjda med det arbete som Närårdskontoret utför och är ålagda att genomföra.

Utfall

- 58 % har svarat på frågan om Spridningskonferensen har genomförts på ett tillfredsställande sätt och 100 % av dessa svarar att Spridningskonferensen genomförts tillfredsställande under 2023.
- 50 % har svarat på frågan om kallelserna har kommit i god tid innan mötet och 100 % av dessa svarar att kallelsen har kommit i god tid innan mötet.
- 58 % har svarat på frågan om protokollen för justering tydliga och 100 % av dessa svarar att dem anser att protokollen för justering är tydliga.
- 58 % har svarat på frågan gällande om Informationsbrevet är tydligt och 100 % av dem svarar att informationsbrevet är tydligt och i enlighet med målen.
- 49 % har svarat på frågan om Närårdskontorets personal är objektiva och professionella och 95 % av dessa anser att kontorets personal är objektiva och professionella. Resterande 5 % anser att Närårdskontorets personal till viss del är professionella.
- 49 % har svarat på frågan om Närårdskontorets personal är tillgängliga och 95 % av dessa anser att så är fallet. Resterande 5 % anser att Närårdskontorets personal till viss del är tillgängliga.
- 50 % har svarat på frågan om ärendena är väl beredda och 100 % av dem anser att frågorna är väl beredda.
- 100 % har svarat på frågan om tillräckligt stöd ges för att leda uppdragsgrupperna och 60 % ha svarat ja och 40 % personer har svarat delvis.
- 100 % av projektledarna har besvarat frågan om det ges tillräcklig handledning och 100 % av dessa svarar att de har fått rätt och tillräcklig handledning.
- 75 % har svarat på frågan om minnesanteckningarna från presidiet och AU är tydliga och 100 % av dessa svarar att minnesanteckningarna är det.
- 40 % har svarat på frågan om protokollen är tydliga och 100 % svarar att protokollen är tydliga.

Analys av resultat

Svarsfrekvensen har sjunkit respektive stigit inom olika områden sedan tidigare enkät genomfördes. Den låga svarsfrekvens som är kopplad till enkät som gått till Delregionalt Politiskt Samråd kan bero på att även ersättare fått enkäten, men valt att inte svara. Enligt svaren som inkommit är dock måluppfyllelsen god och tillfredsställande. De arbetsätt som Närårdskontoret har förefaller vara väl anpassat till beställarnas önskemål och krav.

Ekonomiskt utfall och förväntad utveckling

Det ekonomiska utfallet per december 2023 är ett överskott på 1 934 tkr, vilket härrör från dels överflyttade medel från tidigare år på 682 tkr och dels på återbetalning av pensionskostnader på 600 tkr. Överskott av medel för 2023 flyttas över till nästkommande år.

QUALIA

NAVET SCIENCE CENTER

På Navet blir upplevelsen Qualia, den blir din egen. Då blir också kunskapen din egen.

NAVET 2023
Verksamhetsberättelse

ETT FANTASTISKT ÅR FÖR NAVET SCIENCE CENTER!

Hur ser sommarblå himmel ut för just dig? Hur smakar en solvarm jordgubbe? Lika lite som det finns något facit över livet, finns det något facit för dina upplevelser. Detta är Qualia – att dina upplevelser är dina och att du har rätt till dina alldeles egna tolkningar och till din beskrivning av dem.

På Navet får du som besökare kunskaper om naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling genom upplevelser. På Navet blir upplevelsen Qualia, den blir din egen. Då blir också kunskapen din egen.

På Navet har vi upplevt ett fantastiskt år tillsammans där vi tagit stora kliv inom flera områden, bland annat genom att ta fram en hållbarhetshandbok och arbeta integrerat med de tre dimensionerna av hållbar utveckling. Vi har slagit rekord i antal publika besökare samtidigt som vi har mött 15 000 elever i pedagogiska program. De stora kliven avspeglas även i den ekonomiska omsättningen som blev något bättre än budgeterat (24,3 miljoner kr), vilket främst beror på att intäkterna ökat inom nästan alla verksamhetsgrenar. Våra besökares upplevelser kan mätas i barnens skratt och glittret i deras ögon, men det syns också i Navets fantastiska betyg och recensioner på Google.

I denna skrift hoppas vi att Du som läser får en känsla av vad vi och våra besökare har upplevt tillsammans under året. God läsning!

Lisa Belfrage

Lisa Belfrage

INNEHÅLL:

UTBILDNING

Skolprogram	6
Ulricehamn – ny avtalskommun	8
Drömstaden – nästa generations miljöhjältar	10
Tekniktrappan	12
Fysik och teknik i förskolan	14
ForskarFredag	16
Kompetensutveckling	18
Mobila brandveckor	22

BESÖKSMÅL

Rekordåret 2023	4
SmåFysik	15

MENINGSFULL FRITID

Lovkollo	24
Ungas delaktighet i Sjuhärad	26
Socialt hållbart föräldraskapsstöd	27

ARBETSMILJÖ OCH PERSONAL

Internt arbete	29
Nyanställd på Navet	30
Tre snabba med Navets helgpersonal	30
Doldisarna som får Navet att snurra	31

SAMVERKAN

Navet som utvecklingsarena	32
Meningsfulla möten	33
Advisory Board	34
Navets vänner och möjliggörare	35

REKORDÅRET 2023

2023 har Navet mött 60 000 barn, unga och vuxna och tagit stora kliv inom flera verksamhetsområden. Bland annat ökade antalet publika besökare med nästan 60%.

”

Navet som destination har en stark attraktionskraft och bidrar till att vi får ännu fler besökare till Borås.

Deras höga betyg är ett kvitto på det fina jobb som organisationen gjort de senaste åren. Navet tillför ett unikt värde till Borås.

Thomas Walle Walfridsson, VD, Borås TME

MER FÖR FLER

Under 2023 har Navet utökat öppettiderna från att tidigare bara ha helgöppet till att nu vara öppet onsdag till söndag, samt lov. Dessutom har vi öppnat en helt ny avdelning för de allra minsta besökarna, SmåFysik. Mer öppet för fler besökare.

TOPPBETYG AV VÅRA BESÖKARE

Navet science center i Borås är den sjätte högst rankade turistattraktionen i Västra Götalands län! Enligt statistik från Google får Navet 4,8 i medelbetyg av sina besökare. Det är ett exceptionellt högt betyg och endast 0,6% av alla besöksmål listade av Google maps får lika höga poäng.

”Det är en medveten satsning på både kvalitet och kvantitet”, säger Lisa Belfrage, verksamhetschef på Navet. Kvalitet i helhetsupplevelse och bemötande för våra besökare, men också kvantitet i form av ökade öppettider. Att vi är på rätt spår visar sig både i våra fina omdömen och i mötet med våra besökare samt genom att vi mer än dubblerat antalet besökare under 2023.

Att besökarna varit nöjda framgår också i den feedback vi får:

”Ett riktigt framgångsrikt science center för unga och gamla. En fantastisk möjlighet att experimentera och utforska... Vi älskade det” skriver en besökare på Google.

Borås >

Rekordsommar på Navet i Borås: "Jag måste nypa mig i armen"

Under juli månad slog Navet i Borås sitt besöksrekord med en ökning på mer än 100 procent. Från fjolårets besöksantal på 4000, har i år 9000 personer besökt vetenskapscentret.

- Det känns helt fantastiskt, det är nypa sig i armen-känslan varje dag, säger Lisa Belfrage, verksamhetschef på Navet.

En av besöksupplevelserna med ett vetenskapscenter i Borås. Bilden ovan är ett foto från ett besökare.

Från: [https://www.navet.se/](#)

Ännu högre betyg vill inte bara besökare, utan är den högsta officiella utgåvan. Det slog till och med det äppelkaka 2016, när besökarna kunde ta del av en äppelkaka-utställning.

- Frukten var besök. Så det betyder så otroligt mycket att vi slog vårt rekord, säger Lisa Belfrage.

PÅ NAVET VET VI ATT HELHETSUPPLEVELSEN ÄR VIKTIG FÖR LÄRANDET

Ett skolprogram på Navet inleds alltid med en kort dramatisering, där eleverna möts av någon av Navets alla karaktärer som tar med gruppen till den avdelning där skolprogrammet kommer vara. Att använda Navets fantastiska miljöer och avdelningar som en del av lärandet är en viktig del av skolprogrammen. Avdelningarna är inspirerande och lockande lärmiljöer. Dramatiseringen sätter skolprogrammet i ett sammanhang, det kan till exempel vara en historisk kontext eller något annat som berikar. Dramatiseringen blir också ett sätt för pedagogerna att ge bra förutsättningar för mötet med eleverna.

Utöver skolprogram på Navet erbjuds också mobila program, där Navet åker ut till skolorna och genomför skolprogram. Dessa program är ofta utomhus nära skolan

och baserade på utomhuspedagogik, men även mobila program inomhus erbjuds. Navet har också digitala program där klasserna möter Navets pedagoger digitalt.

Under 2023 har Navet erbjudit totalt 37 olika skolprogram från förskolan till gymnasiet, men även för anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola samt för SFI och vuxenutbildningen. Programmen rymmer många olika inriktningar inom naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling.

Inom den pedagogiska kärnverksamheten lanserades ett efterlängtat digitalt bokningsprogram under våren 2023. Programmet innebär en mer effektiv bokningsprocess för både lärare och Navets personal.

14 019
elever

1 023
förskolebarn

1 642
pedagoger på
skolprogram

330
högskolestudenter

ULRICEHAMN – NY AVTALSKOMMUN

År 2023 började på bästa sätt när Ulricehamn återigen valde att teckna kommunavtal med Navet. Elisabeth Johansson är tillförordnad barn- och utbildningschef i Ulricehamns kommun.

Varför valde ni att teckna avtal med oss?

– Vi hade ett väldigt gott samarbete med er i många år. Läsåret 2018/19 valde vi att avsluta samarbetet då sektor lärande inte upplevde att vi fick gehör för de behov vi hade. Men vi saknade Navet och det fanns flera verksamheter inom kommunen som efterfrågade ett nytt samarbete.

När vi fick ett nytt erbjudande mars 2022 – där man lyfte fram den dialogprocess som gjorts och det nya samarbete som erbjöds var vi jätteintresserade. Vi hade ett förutsättningslöst möte och därefter bjöd vi in Navet att föredra för kommunstyrelsen. Beslut om att återigen ingå ett samarbete togs av Kommunstyrelsen.

Vilket värde ser ni i att samarbeta med oss?

Bara i år har Ulricehamns elever fått ta del av satsningen som Navet och SÄRF gör gällande brandkunskap genom det mobila skolprogrammet Det brinner. Pedagoger har också fått ta del av en kommungemensam kompetensutvecklingsdag som genomfördes i augusti.

Det viktigaste för oss är att vi återigen har påbörjat ett samarbete där Navet kan vara ett komplement som ger våra elever rätt förutsättning att lyckas. Naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling är områden som vi behöver lägga fokus på och jobba strategiskt med.

Elisabeth framhåller också att hon upplever att Navet varit lyhörda för de behov Ulricehamns kommun uttryckt.

– Det har varit väldigt lätt att gå in i det här samarbetet med Navet då det har funnits en ömsesidig öppenhet och nyfikenhet och det har känts som att Navet har varit genuina i sin vilja i att satsa på Ulricehamn. Jag upplever att Navet på ett strukturerat sätt verkar för likvärdighet och utmanar sig själva i att hitta bra processer för att stötta likvärdighet mellan kommunerna.

Vad ser du fram emot i det framtida samarbete?

– Jag vill hitta ännu fler forum för att rektorer och pedagoger själva ska använda Navet som en naturlig resurs att ta hjälp utav. Det är spännande att fundera kring olika modeller för det. En sak vi gemensamt med Navet arbetar med att utveckla är en "Navettrappa" för att synliggöra vad våra elever från förskolan till gymnasiet ska få ta del av inom Navets utbud. Jag ser också fram emot att titta på hur vi strategiskt kan lägga en gemensam plan för kompetensutveckling.

Har du något mer du vill tillägga?

– Jag vill skicka med en stor rekommendation till andra kommuner: Fundera inte på om du ska samarbeta med Navet, gör det bara!

”

FUNDERA INTE PÅ OM DU SKA
SAMARBETA MED NAVET, GÖR DET BARA!

DELREGIONAL SAMVERKAN:

Navet är hela Sjuhärads science center där samtliga åtta Sjuhäradskommuner är medlemmar. Navets huvudman är Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund. Genom delregional samverkan och samfinansiering skapas utbud, utvecklingsmöjligheter och synergier som inte ryms i en enskild kommun.

Skolavtalen innebär bland annat att elever har möjlighet att gratis ta del av Navets skolprogram och att pedagoger har möjlighet att få kompetensutveckling av Navet kostnadsfritt.

I dagsläget har Navet skolavtal med: Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamns kommun.

NÄSTA GENERATIONS MILJÖHJÄLTAR

Drömstaden är Sveriges största kunskapsprojekt inom hållbarhet för femteklassare som Navet driver tillsammans med Borås Energi och Miljö. Detta är sjunde året projektet genomförs och projektet har nu nått cirka 2 500 elever i årskurs 5 i Borås Stad.

Navet och Borås Energi och Miljö har som gemensam utgångspunkt att lyfta frågor kring miljö och demokrati på ett kreativt och inspirerande sätt för skolklasser i Borås Stad, samtidigt som målen i läroplanen uppfylls. Som mediapartner har Drömstaden Borås Tidning som bistår med prenumeration av dagstidning till klassen och studiebesök under vårterminen. Borås Rent och Snyggt finns också med i projektet då de arbetar för en renare stad på många olika sätt.

Samtliga elever i årskurs fem i Borås stad erbjuds möjlighet att delta i Drömstaden. Under ett helt läsår arbetar eleverna med uppgifter inom hållbar utveckling uppdelat i fyra områden: Kretslopp och nedbrytning, Tekniska system, Konsumtion och Transporter.

När eleverna gjort minst 20 uppgifter fördelat på samtliga fyra områden får de ta fram en modell för hur just deras drömstad skulle se ut. Drömstaden redovisas för en jury och presenteras på en avslutade gala där alla deltagande elever och lärare bjudits in. Årets gala leddes av Tusse och eleverna gav stående ovationer när han framförde Sveriges Eurovisionbidrag, låten Voices.

Under 2023 avslutades Drömstadsåret 22/23 och Drömstadsåret 23/24 har påbörjats. I och med Drömstadsåret 23/24 initieras dessutom ett större utvärderingsarbete som kommer presenteras i samband med finalen i maj.

DÄRFÖR BEHÖVS DRÖMSTADEN!

Sverige har genom Agenda 2030 förbundit sig att verka för att ”alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling”.

I februari 2023 publicerades en rapport från Skolinspektionen som pekade på stora brister i undervisningen om hållbar utveckling i grundskolan. Erik Vikstrand är projektledare för Drömstaden.

Vilka slutsatser presenterades i rapporten?

– I Skolinspektionens granskning ingår 30 högstadieskolor. På 27 av dessa har Skolinspektion bedömt att arbetet med hållbar utveckling kan utvecklas. För att lärande för hållbar utveckling ska prägla en skola behöver det därför finnas ett medvetet arbete på skolorna som binder samman både innehållet och formen för utbildningen. Skolinspektionens bedömning var att ett sådant medvetet arbete ofta saknades.

På vilket sätt kan Drömstaden vara en resurs för att åtgärda dessa brister?

– Skolinspektionens granskning fokuserar på högstadiet men jag ser ändå att det här är ett stöd för att grundskolan behöver stöttning i hur de ska arbeta med hållbar utveckling. Drömstaden implementerar ett ämnesövergripande arbetssätt där eleverna har stor möjlighet att påverka sin undervisning. Samtidigt får klassläraren kompetensutbildning och hjälp med praktiskt material genom Navet.

Granskningen pekar också på att de flesta rektorer inte känner till vilka kunskaper lärarna på skolan har om lärande för hållbar utveckling, samtidigt som lärarna beskriver olika dilemman i undervisning kopplat till lärande för hållbar utveckling som tyder på att de kan behöva mer kunskaper eller mer stöttning.

Hur kan Drömstaden arbeta för att nå även rektorerna?

– Det är faktiskt en av nyheterna för de som deltar läsåret 23/24. I år kommer vi att bjuda in rektorerna på samtliga deltagande skolor så att de också får ta del av det fantastiska presentationer som eleverna levererar. I anslutning till det kommer vi också att ha ett seminarium för skolledare om just hur lärande för en hållbar utveckling blir så bra som möjligt!

”

I år kommer vi att bjuda in rektorerna på samtliga deltagande skolor så att de också får ta del av det fantastiska presentationer som eleverna levererar.

Erik Vikstrand,
projektledare för Drömstaden

TEKNIKTRAPPAN

Navet driver tillsammans med IUC-Sjuhärad projektet Tekniktrappan. Projektet startade oktober 2022 och under de kommande åren ska Tekniktrappan bidra till att väcka teknikintresse från förskola till gymnasiet och säkra kompetensförsörjningen för teknikföretagen i Sjuhärad. Företag och utbildning möts för att väcka teknikglädje hos unga och för att skapa framtidens hållbara arbetsplatser. Projektet finansieras av Västra Götalandsregionen.

Ett urval av de satsningar som gjorts inom Tekniktrappan under 2023:

Skolprogram

Med Tekniktrappan har två nya skolprogram för teknik tagits fram 2023. Programmen har sin grund i vardagstekniken och ger en historisk bakgrund i hur tekniken har utvecklats för att sedan låta barnen testa själva. I Rör om i köket ligger fokuset på vispen, från risknippe till elvisp och sedan får eleverna bygga sina egna vispar. I Skåpmat hjälper moderna kylskåpets uppfinnare och en av världens första programmerare eleverna att koppla och programmera ett larmsystem.

Teknikglädje

Som ett startskott för Tekniktrappan träffades cirka 100 deltagare för att uppleva Teknikglädje i januari 2023. Under en eftermiddag möttes teknikföretag, gymnasieelever, lärare, studievägledare med flera för att bland annat lyssna till framtidspaningar, AI-analyser och goda exempel på samverkan mellan skola och näringsliv. Deltagarna skapade nya kontakter genom kommunikations- och konstruktionsövningar.

Tech4U

Betydelsen av teknikkunskap, bredden inom tekniska yrken och större valkompetens låg till grund för teknikmässan Tech4U. Högstadiееlever besökte Navet för att lära sig mer om produkter och processer från ett antal sjuhäradsbaserade företag. Presentationer och övningar leddes av gymnasieelever som också visade upp sina utbildningslinjer. Cirka 500 elever kom och testade bland annat tekniska textillösningar från Engtex, tryckteknik från Boråstapeter, sängfjädrar från Starsprings, AI-prompting med HiveAndFive och automatisering med Göteborgs Tekniska College.

3 700

elever tog del av
Tekniktrappans
utbud under 2023

3 FRÅGOR TILL PETER KRAHL RYDBERG, PROJEKTLEDARE FÖR TEKNIKTRAPPAN:

Varför behövs Tekniktrappan?

Det finns flera anledningar men tydligast är att Tekniktrappan har fått stöd från VGR och tas emot med stor glädje av skolor och företag eftersom alla är medvetna om samhällets och företagens stora behov av kompetensförsörjning. För att kunna få fler elever att intressera sig för teknik och behålla intresset och självförtroendet hela vägen behövs insatser från förskole-ålder till att elever lämnar skolan. Hela den bredden siktar Tekniktrappan på och levererar konkreta insatser.

Vilket är ditt bästa minne från Tekniktrappan 2023?

Oj, det var många härliga saker som har hänt under 2023, stolta företag som visar upp sin verksamhet under ett studiebesök, lärare som inte kan sluta prata med varandra på våra nätverksträffar, mötet mellan elever och företag på Teknikglädje och Tech4U. Men det är ändå elevernas upplevelser som skapar de starkaste känslorna. Särskilt minns jag alla stolta deltagare i vårt byggkollo som presenterade sina verk för föräldrarna och också hur ögonen lyser när eleverna märker att de har lyckats programmera en Micro:bit till att visa deras namn.

Vad ser du fram emot inom projektet?

Det jag ser fram emot, eller det jag hoppas på, är att de nya kontakterna mellan företag, lärare, Högskolan, elever består och utvecklas så att fler elever hittar till rätt utbildning och yrke. Har vi tur får vi kanske höra om en elev som hittat rätt program eller praktikplats tack vare Tekniktrappan redan under 2024.

FYSIK OCH TEKNIK I FÖRSKOLAN

För andra året i rad genomförde Göteborgs Universitet i samverkan med Navet science center en kurs som syftar till att stärka förskolepedagoger inom ämnena fysik och teknik. Genom kursen ska pedagoger få verktyg för att fånga upp nyfikenheten och ge barnen vetenskapliga begrepp utifrån ett lekresponsivt förhållningssätt.

Bakgrunden är att kraven på förskolan ökat kring att aktivt arbeta med att utbilda och undervisa inom naturvetenskap och teknik. I läroplanen för förskolan (Lpfö18) preciseras följande mål;

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- Förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen.
- Förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik.
- Förmåga att upptäcka och utforska teknik i vardagen.

Från Göteborgs Universitet såg man ett värde att tillgängliggöra verktyg så att pedagoger inom förskolan känner sig trygga med att undervisa i fysik och teknik. Initiativtagare bakom kursen är Ann-Sofie Mårtensson som är universitetslektor på institutionen för fysik vid Göteborgs Universitet.

Josephine Stensson och Fedoua Beckerman arbetar som pedagoger på Navet och är kursledare för Fysik och teknik i förskolan:

Hur kom det sig att Navet och Göteborgs Universitet inledde det här samarbetet?

– Ann-Sofie visste sedan tidigare att Navet är duktiga på att göra "svåra" saker praktiska, sänka trösklar och förklara på ett sätt som gör att fysik och teknik inte blir svårt, utan spännande och begripligt. På den vägen är det, säger Josephine Stensson.

Vad är er bild av hur förskolan arbetar med fysik och teknik?

– Min utgångspunkt utifrån förskolor jag tidigare arbetat

på och de pedagoger jag möter på Navet idag är att man gärna använder sig av processer och fenomen som är trygga och bekanta. Där kan pedagogen faktaförmedla och känner sig trygg i att hålla aktiviteter, men när det blev lite mer komplexa frågor så backar många, ofta med motiveringen att barnen är för små, säger Josephine.

Upplever inte ni att det är svårt att undervisa fysik och teknik för så små barn?

– Ju mer pedagogerna får grepp om processer, förklaringsmodeller och undervisningsstrategier med utgångspunkt i att barnen själva ska få se, känna och uppleva så växer deras självförtroende. Det har jag och de andra kursledarna fått bevittna under helt fantastiska redovisningar. Vi tror att kursen ger dem redskap, kunskap och nyfikenhet att våga undersöka mer säger Fedoua Beckerman och får medhåll av Josephine Stensson.

KURSSTART
HÖSTEN 2024!

Miss inte höstens kursstart Fysik och teknik i Förskolan.

**7,5 högskolepoäng, studietakt 25 %
4 fysiska träffar, resterande digital
undervisning. Eximination genom muntlig
redovisning av praktiska moment**

Välkommen till SmåFysik!

Här hittar du fysikupplevelser för små och stora att upptäcka tillsammans.

Ställ skorna utanför och kom in för att testa och prova.

Alla är välkomna men kom ihåg att upptäcka avdelningen på de små barnens villkor!

SMÅFYSIK – SVERIGES FÖRSTA FYSIKAVDELNING FÖR SMÅ BARN

Genom åren har Navet på olika sätt närmat sig idén om att arbeta med fysik för de allra minsta. I samband med en ombyggnation av lokalerna som gjordes för flera år sedan blev lokalen till SmåFysik ledig och redan då paxades den för ändamålet.

Under 2023 var det äntligen dags att bygga Sveriges första fysikavdelning för små barn. I processen med att skapa avdelningen SmåFysik har Navet varit på studiebesök, tänkt mycket på materialval och hela tiden haft de små barnen i fokus.

Helene Berntsson var ansvarig designer för utformningen av SmåFysik

På vilket sätt skiljer sig designen när man utformar en avdelning för de allra yngsta barnen jämfört med de andra avdelningarna som riktar sig till lite äldre besökare?

– Skillnaden är att man måste tänka annorlunda kring höjder och storlekar. Svårigheten med det är att små barn ofta även har syskon med sig. Därför måste avdelningen vara anpassad för de minsta men även fungera för större barn. Utöver det är det förstås viktigt att ha ett medvetet tänk kring innehåll i material osv.

Vad känner du dig mest nöjd över i utställningen?

– Det bästa betyget jag kan få är att besökarna gillat att vara där och att de är nöjda. Vi ser ju att det har blivit en miljö där både föräldrar och barn gillar att vara.

Är det något du behövt tänka lite extra kring?

– Jag har jobbat mycket med färgställningen. Målsättningen har varit att det ska vara happy färger och mycket färg, men det ska ändå harmoniera med resten av huset.

SmåFysik är en 130 kvadratmeter stor värld där de allra minsta upptäckarna kan krypa, klättra och kika runt bland fysikupplevelser. Alla är välkomna, men det är på de små barnens villkor. Det är helt enkelt lite svårt för vuxna att ta sig fram här och var.

VAD GÖR EGENTLIGEN EN FORSKARE PÅ JOBBET?

ForskarFredag är en del av European Researchers' Night med evenemang över hela Europa den sista helgen i september varje år. ForskarFredag vill visa vad vetenskap är, hur forskning går till och hur roligt, spännande och vardagsnära forskning kan vara.

Tillsammans med Högskolan i Borås genomfördes flertalet aktiviteter, bland annat Spräck myten om forskare. Då fick gymnasieelever möjlighet att komma till Navet för att träffa forskare och prova spännande experiment.

Grundskoleelever och allmänhet samlades i Stadsparken i Borås för att prova på att håva smådjur i Viskan och prata med forskaren Ola Svensson från Högskolan i Borås.

Årets ForskarFredag avslutades på Navet, där besökare fick testa på chokladkakor som bakats med svampbiomassa istället för mjöl. Det är ett hållbart livsmedel i och med att det kan produceras lokalt, görs på svensk havre och inte innehåller några tillsatser eller bindemedel.

Fedoua Beckerman arbetar som pedagog på Navet och ansvarar för Navets inslag under ForskarFredag. Hon ser tillbaka på en lyckad vecka:

– Det som är bra med ForskarFredag är bland annat att kunna visa mångfalden och nyttan av forskningen. Det är ett tillfälle att avmystifiera forskaryrket för gymnasieungdomar så att de kan se sig själva i den rollen i framtiden.

ForskarFredag i Borås arrangeras av Navet och Högskolan i Borås och samordnas nationellt av Vetenskap & Allmänhet.

ALLA ELEVER SKA MÖTA UNDERVISNING AV HÖG KVALITET!

Lärare, förskollärare, fritidspedagoger och annan skolpersonals kompetensutveckling är en otroligt viktig del i arbetet för likvärdig utbildning.

Varje år för Navet dialog med avtalskommunerna i Sjuhärad kring behov och prioriterade strategiska fortbildningsområden. Navet genomför alltifrån kommunövergripande satsningar till uppdrag för en enskild skolenhet. Varje kompetensutveckling skraddarsys utifrån gruppens förutsättningar och förkunskaper.

Ökad kunskap och inspiration inom naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling är prioriterat område för Navet. Därtill erbjuds kompetensutveckling inom entreprenöriellt lärande. Ett särskilt fokus under året har varit teknik som en del i satsningen Tekniktrappan.

1 440

vuxna på utbildning,
teambildning och
pedagogiska aktiviteter

872

pedagoger på
kompetensutveckling

KOMMUNGEMENSAM KOMPETENS- UTVECKLINGSDAG OM HÅLLBAR UTVECKLING

Sverige har genom Agenda 2030 förbundit sig att verka för att "alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling".

I februari 2023 publicerades en rapport från Skolinspektionen om lärande för hållbar utveckling som pekade på brister i undervisningen hos 27 av 30 granskade högstadieskolor.

I augusti genomförde Navet en gemensam kompetensutvecklingsdag inom hållbar utveckling för NO-, SO- och hemkunskapslärare i högstadiet i samtliga sjuhäradskommuner. Fortbildningsdagens innehåll har utformades utifrån med Skolinspektionens nyligen utgivna rapport.

Det blev en praktisk, utmanande och tankeväckande dag. Från de stora sammanhangen till de specifika detaljerna inom de tre perspektiven ekologisk hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet.

Under dagen fick deltagarna fördjupa sig i:

- Hållbara case och scenarier som utmanar vårt sätt att tänka.
- Praktiska workshopinslag som är direkt tillämpbara i undervisningen.
- Att undervisa för delaktighet inom Hållbar utveckling.
- Social hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och ekologisk hållbarhet.
- Globala målens djupgående inriktningar och intentioner. Vad döljer sig bakom rubriker och klara färger?

NYA TILLFÄLLEN FÖR KOMPETENSUTVECKLING INOM HÅLLBAR UTVECKLING 2024

15/8: Lärare i årskurs F-6

16/8 Lärare i årskurs 7-9 Kompetensutveckling del 2.
OBS! du behöver inte ha gått del 1 för att kunna delta.

**Missa
inte!**

ETT AXPLOCK AV KOMPETENS- UTVECKLINGSDAGAR UNDER ÅRET

Matematiksatsning i Vårgårda

I oktober genomförde Navet en kompetensutvecklingsdag för cirka 80 pedagoger F-9 från Vårgårda i praktisk och kreativ matematik. Dagen innehöll gruppdiskussioner och praktiska moment med syfte att få mer kunskap och skapa motivation för förändring i klassrummet.

– Det var riktigt roligt att så många pedagoger ville delta, säger Jessica Vångström, pedagog på Navet. Här på Navet har vi lyxen att ha miljöer som är väldigt inspirerande, men här fanns önskan om att få hjälp att skapa magi hemma i det egna klassrummet. Det blir ett viktigt verktyg för att stärka elevernas måluppfyllelse och berika elevernas lärande.

Marks Bostad – miljöutbildning

I november arrangerade Navet en kompetensutvecklingsdag inom hållbar utveckling för alla medarbetare på Marks Bostad. Syftet med dagen var att ge alla medarbetare en gemensam grund att stå på och en fördjupad förståelse för hållbar utveckling.

Med utgångspunkt i de Globala Målen dök deltagarna ner i de tre dimensionerna; ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Deltagarna fick varva teori med praktiska övningar såsom att experimentera med koldioxid, rangordna olika delmål utifrån Mark Bostäders möjlighet att bedriva hållbarhetsarbete och att fundera kring vilka drivkrafter som styr människors val av boende. Efter lunchen fick deltagarna röra sig i hela huset och gruppvis besöka ett antal stationer som utmanade både det vetenskapliga tänkandet och samarbetsförmågan.

Fritidshemspersonal Mark – digitala verktyg

Under två veckor i april åkte Navet ut till 9 olika fritidshem i Mark och kompetensutvecklade fritidshemspedagoger i digitala verktyg. Satsningen utgick ifrån kommunens egna utvecklingsarbete där de själva identifierat ett behov av ökad kompetens i arbetet med digitala verktyg.

Pedagogerna fick välja mellan tre olika inriktningar; Programmering i scratch, programmering i Sphero eller Filmskapande i Stop Motion. Därefter fick fritidshemspedagogerna samma dag öva och genomföra aktiviteter för fritidshemseleverna med stöd från Navets pedagoger.

Herrljunga Matematik

Vid två halvdagstillfällen träffade Navet all förskolepersonal i Herrljunga kommun på plats i Herrljunga.

Del ett var utomhus och innehöll:

- Taluppfattning
- Rums- och kroppsuppfattning
- Matte med rep
- Geometriska former och mönster

Del två var inomhus och fördjupade sig i:

- Upptäck matematik i experimenterandet
- Hur hör konstruktion ihop med matematik?

Utöver dessa tillfällen träffade Navet också all fritidshemspersonal för en halvdags fortbildning kring hur man kan jobba med matematik i fritidshemmet.

MOBILA BRANDVECKOR

Navet och Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund genomför en gemensam satsning på brandkunskap hos Sjuhärads elever genom ett mobilt program som heter Det brinner. Konceptet med mobila brandveckor integrerar både natur- och samhällsvetenskapliga ämnen och är tillgängligt för elever från alla kommuner i Sjuhärad.

Varje år anläggs ett stort antal bränder i Sverige, i genomsnitt är var fjärde brand i Sverige anlagd. När det gäller anlagda skolbränder är siffran betydligt högre. Detta är ett stort och kostsamt problem och det finns stor risk att människor skadas eller dör.

Genom skolprogrammet *Det brinner* ges elever i årskurs 5–7 i Sjuhärad möjlighet att, under ledning av Navets pedagoger, utreda en anlagd brand. Målet med brandveckorna är att ge barn kunskap om möjliga konsekvenser av en brand. Hur ser ett brandförlopp ut? Hur kan man minimera risk för brand och hur funkar det svenska rättssystemet?

Navets personal åker ut till kommunerna med en container och mobila labbstationer för att möta eleverna. I labbet väntar olika laborationer för att analysera bevismaterial. Eleverna får bland annat titta närmare på aska från brandplatsen, leta fingeravtryck och undersöka de

misstänkta ungdomarnas kläder. Efter en stunds detektivarbete, indelade i grupper, har klassen en gemensam genomgång av vad respektive grupp kommit fram till.

Efter besöket får klasserna med sig manus till ett rollspel som äger rum i klassrummet. Eleverna tilldelas roller och spelar sedan upp en rättegång med åtalade, vittnen, målsägare, advokater och domare. Detta för att själva ta reda på vad som händer vid en rättegång samt vad de tycker de åtalade ska få för straff. Är man ansvarig för sina handlingar om man inte är straffmyndig?

– Det är viktigt att barn i de här åldrarna får kunskap om hur de ska agera om det börjar brinna och blir medvetna om konsekvenserna av en anlagd brand. Vi ser väldigt positivt på vårt samarbete med Navet, säger Fredrik Skattberg, utbildningssamordnare på Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

FAKTA:

Varje år erbjuds samtliga kommuner i Sjuhärad att ta del av skolprogrammet *Det brinner*. Under 2023 deltog klasser från Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamns kommun. Sammanlagt tog 796 elever och 72 medföljande lärare del av programmet.

Läs mer
och boka här!

”

Det är en speciell upplevelse att gå in i containern. Eleverna får se hur det ser ut, känna hur det luktar och sedan ta med sig sina intryck in i labbet.

Nina Svensson, pedagog på Navet

FOTO: BOSTÄDER I BORÅS

ALLA BARN HAR
RÄTT TILL EN
MENINGSFULL
FRITID!

På Navet letar vi alltid efter samarbeten som ger oss chansen erbjuda roliga, pedagogiska och meningsfulla aktiviteter för barn i olika åldrar på deras fritid.

Genom att sänka trösklarna till naturvetenskap vill vi bidra till både delaktighet, framtidstro och nyfikenheten till att fortsätta lära.

LOVKOLLO PÅ NAVET

Genom Navets kolloverksamhet får nästa generations kreatörer och näringsliv möjlighet att mötas. Målet är att ingjuta självförtroende hos barnen och en känsla av att allt är möjligt.

Programmeringskollo

Tänk att få hålla på med ditt intresse och samtidigt få hjälp och handledning av proffs! Programmeringskollot är ett samarbete mellan Navet och Eriksson, där Ericsson går in med resurser i form av handledare som är med både under planering och genomförande.

Nina Svensson arbetar som pedagog på Navet och hon betonar vikten av samarbetet bakom initiativet: – Det är jätteviktigt att låta de här två världarna mötas. Barnen som deltar får förebilder och de får också upp ögonen för att det finns stora möjligheter att arbeta med programmering som vuxen.

Byggkollo

Sommarens mest kreativa veckor var tveklöst under Byggkollo. Tillsammans med Bostäder i Borås och RO-gruppen skapades en sommarlovsaktivitet som inspirerade barn till att utforska byggande och utmana sin kreativitet.

Kolloveckan började med en introduktion i stadsplanering av Borås stadsarkitekt Richard Mattsson. Därefter fick de i uppdrag att skapa en stadsdel av fågelbostäder där varje fågelbostad blivit ett eget byggprojekt med skiss, byggande, taklagsfest, slutbesiktning och vernissage.

Navet är en naturlig och värdefull samarbetspartner för oss.

Deras engagemang för att skapa meningsfulla och lärorika upplevelser för barn går hand i hand med vårt mål att stödja samhällsinitiativ.

David Neess, Ericsson

UNGAS DELAKTIGHET I SJUHÄRAD

Navet science center driver tillsammans med Borås Stad, Marks kommun och Svenljunga kommun ett tvåårigt projekt, Ungas delaktighet i Sjuhärad. Projektet syftar till att öka ungas delaktighet i olika beslutsprocesser samt öka möjligheterna till en meningsfull fritid.

Målgruppen är 13–18-åringar med särskild inriktning på vissa grupper. Fokus ligger på att bidra till att utveckla kommunernas arbete med att inkludera ungdomar. Genom att testa olika metoder för delaktighet och låta ungdomarna själva få ta initiativ är förhoppningen att det långsiktiga effekterna ska bidra till en större framtidstro och att fler unga ska få prova på aktiviteter som främjar deras intressen.

Projektet pågår under 2023–2024 och är finansierat av Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund och Västra Götalandsregionen.

SOCIALT HÅLLBART FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Navet driver tillsammans med Borås Stad projektet Socialt hållbart föräldraskapsstöd. Projektet startade i januari 2023 och under de kommande åren ska Socialt hållbart föräldraskapsstöd bidra till att minska socialt utanförskap, ge större chanser för barn att fullfölja sina studier samt öka samverkan mellan olika förvaltningar i Borås stad.

Kan en mötesplats som Navet tillgängliggöra föräldraskapsstödsutbildningar för fler?

– Det tror jag absolut. Bara det att du får ta med dina barn hit samtidigt som du går utbildningen gör att det blir lättare för ensamstående att ta del av utbildningen, säger Josephine Stensson, pedagog och projektledare för Socialt hållbart föräldraskapsstöd.

Att komma till ett nytt land och inte behärska språket, känna till kultur och traditioner eller hur samhällsstrukturen fungerar innebär en hel del utmaningar, inte minst som vårdnadshavare. Föräldraskapsstöd till utlandsfödda vårdnadshavare är en viktig del i att barnen ska kunna utvecklas, känna sig trygga och må bra.

Bakgrunden till projektet är att Borås stad inte når de vårdnadshavare som är utlandsfödda i lika stor utsträckning som de som har svenskfödda vårdnadshavare, gällande föräldraskapsstödsprogram. Dessutom har det saknats utbud för familjer med lite äldre barn, 6–12 år.

– Det märks att det finns en stor efterfrågan. Alla grupper har varit fullbokade och intresset har varit stort, säger Josephine.

Under 2023 har 30 vuxna deltagit i utbildningarna. Utbildningen består av fyra delar med olika teman. Barnen är med Navets pedagoger i våra unika lärmiljöer medan föräldrarna träffas delar erfarenheter med varandra. Träffarna är kostnadsfria och i samband med träffarna bjuds alla deltagare på fika.

Projektet finansieras genom Västra Götalandsregionens sociala investeringsmedel.

ARBETSMILJÖ OCH PERSONAL

Det är viktigt för Navet att medarbetarna trivs och utvecklas. Navets ordinarie personal består av 18 personer. Därtill har ytterligare 20 personer arbetat extra under helger och lov.

Under 2023 välkomnades två nya medarbetare: Eva-Maria Sandin arbetar som projektledare för projektet Ungas Delaktighet och Christian Ericsson arbetar som pedagog.

Sjuhärads kommunalförbund

Navets huvudman är Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund. Det skapar många möjligheter till intern samverkan och gemensamt utvecklingsarbete. Tillsammans med medarbetarna på Sjuhärads kommunalförbund är det cirka 50 personer i organisationen.

Navet och Boråsregionen har också en gemensam trivselgrupp som genomför gemensamma aktiviteter. Under året firas exempelvis kanelbullens dag och till Lucia anordnas varje år luciamorgon. Då välkomnas alla medarbetare, både på Navet och Boråsregionen till en stämningsfull frukost med lussekatter, glögg och SVTs luciasändning i utställningen Astronoma.

Prao och praktik

Navet tar socialt ansvar och minskar steget mellan utbildning och arbete genom att erbjuda möjlighet till prao och praktik. Det är viktigt för verksamheten att elever och praktikanter får en meningsfull tid på Navet och att de erbjuds lärorika och varierade uppgifter. Några av de elever som tagits emot har efter sin tid som praoelever börjat arbeta som helgpersonal på Navet. Under 2023 har Navet tagit emot tio praoelever från grundskolan och två praktikanter.

Studieresa Göteborg

I augusti var Navets ordinarie personal på studieresa till Göteborg för att stärka sammanhållningen och inspireras av andra verksamheter.

Första dagen fick personalen förmånen att låna konferenslokaler på Botaniska trädgården. Där fick personalgruppen ta del av en heldagsworkshop om grupputveckling och förändringsarbete.

Det blev en fantastisk dag i strålande sol med lunch och fika i härliga miljöer. Medarbetarna fick även förmånen

att träffa Helen Ekvall och Karen Otto som arbetar som pedagoger på Botaniska. De presenterade deras arbete, uppdrag och erfarenheter från verksamheten under en härlig rundvandring.

Dag två var full av inspiration då både Göteborgsoperan, Sjöfartsmuseet och Universeum betades av. Logistiken bakom kulisserna på Göteborgsoperan blev en snackis som följt med personalgruppen året ut.

Tisdagskompetens

För att stärka den interna kompetensen och ge möjlighet till kunskapsöverföring kollegor emellan lanserades konceptet tisdagskompetens under 2023. Sista tisdagseftermiddagen varje månad kan medarbetare delta i kompetensutveckling.

Sedan starten har har träffarna bland annat behandlat entreprenöriellt lärande, social hållbarhet, klimatbudget och en utbildning i Barnkonventionen.

För att kunna efterleva och tillämpa barnkonventionen måste ett barnrättsperspektiv genomsyra hela organisationen – från styrning och ledning till verksamhetsnivå. Därför har all personalen på Navet, inom ramen för Tisdagskompetens, erbjudits möjlighet att delta i VGR:s barnkonventionsutbildning; Barnkonventionen från teori till praktik.

BARNKONVENTIONEN:

FN:s konvention om barnets rättigheter består av 54 artiklar och ska ses som en helhet. Ett barnrättsperspektiv motsvarar konventionens barnsyn och innebär att:

Barnet inte får diskrimineras på någon grund (artikel 2). Att barnets bästa ska bedömas och beaktas vid alla åtgärder som rör barn (artikel 3). Att barnet har rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) och att barnet får möjlighet att säga sin mening och få den respekterad (artikel 12). Det handlar även om att avsätta resurser för barn och unga (artikel 4) och att barn, unga och vuxna har goda kunskaper om barnets rättigheter (artikel 42).

3 SNABBA MED HADIL KHALAF, HELGPERSOAL PÅ NAVET

Vad är det som gör att du vill jobba på Navet?

Det är ett ställe som på ett kreativt sätt får både stora och små att lära sig nya saker. Som helgpersoonal får jag vara med och hjälpa besökare och bidra till att de får en så spännande upplevelse som möjligt. Min roll är att visa allt som går att upptäcka på Navet. Sedan tycker jag också att det är otroligt lärorikt och roligt att prata och socialisera med nya människor.

Har du någon favoritavdelning i huset?

Min favoritavdelning på Navet har alltid varit Tasset. Där kan man vara hur kreativ man vill! Jag tycker också att vår nya avdelning SmåFysik verkligen visar att fysik och naturvetenskap inte behöver vara svårt och komplicerat. Det går utmärkt att anpassa även för små barn. Hela avdelningen är också otroligt mysig!

Hur var det att jobba i somras när det kom så otroligt många besökare?

Sommaren 2023 var inte min första sommar på Navet och jag märkte en stor kontrast jämfört med tidigare år. Det var många fler besökare och för mig är det bara positivt. Då får jag göra mitt jobb som jag verkligen brinner för och omges av alla glada besökare!

NY PÅ NAVET!

Vi snackar med Navets senaste tillskott, Christian Eriksson som arbetar som pedagog på Navet.

Vad gjorde du innan du började på Navet?

Innan Navet arbetade jag på Högskolan i Borås som medieproducent. I den rollen hjälpte jag lärare att ta fram digitala lärobjekt i form av filmer och poddar, och fungerade som teknikstöd i samband med föreläsningar med mera.

Vad fick dig att vilja jobba hos oss?

Oj! Vem skulle inte vilja arbeta på Navet? Det är väldigt trevligt här! Framför allt ville jag komma närmare undervisningen. Sedan är det ju alltid roligt att lära sig mer och som bonus får jag träffa mängder med nyfikna barn.

Var det som du trodde?

Navet är betydligt mer dynamiskt än vad jag trodde. Under mina första månader här har jag upptäckt hur lyhörd verksamheten är och hur snabbt man fångar upp behov. Jag blev också överraskad av bredden! Förutom alla skolklasser och besökare, arrangerar vi även event,

fortbildning och möten. Allt i samverkan med kommuner, näringsliv och akademien – det är många delar!

Vilket skolprogram är roligast att genomföra?

Kul att du frågar! Jag gillar våra astronomiprogram bäst, eftersom jag är mycket förtjust i rymden! På avdelningen Astronoma har vi ett planetarium där vi har möjlighet att titta på stjärnbilder och göra rymdresor – det är häftigt!

Vilket är ditt bästa Navetminne hittills?

Det finns så många! Men om jag ska välja säger jag alla gånger det kommit fram barn som sagt att de älskar att vara på Navet!

DOLDISARNA SOM FÅR NAVET ATT SNURRA!

”

Det är en rolig utmaning att hitta felet.

Hamit Bytyqi, snickare och tekniker på Navet

Navet vill inte vara en plats där man bara får titta och inte röra. Navet vill att besökarna vågar testa sig fram. Men hur underhålls ett hus där besökarna uppmanas trycka på alla knappar och testa allt de ser? Anna Berntsson och Hamit Bytyqi arbetar som vaktmästare samt snickare och tekniker på Navet.

Vad lagar ni oftast?

Allt i Meccanot. Flygplanet som snurrar. Tåget som åker fram och tillbaka. Det kan vara alltifrån motorer som bränner till att kopplingar dras loss.

Hamit har ett otroligt tålamod och det är bara han som får laga Meccanot. Ibland försöker någon annan ”hjälpa till” men det slutar nästan alltid med att Hamit både måste laga ursprungsfelet och felsöka vad den som försökt hjälpa har gjort, säger Anna Berntsson.

Det är en rolig utmaning att hitta felet. Det finns så många orsaker till att en station slutat fungera, fortsätter Hamit Bytyqi.

Är det något riktigt otippat som gått sönder?

Otippat skulle jag inte säga men ibland kan en station ha stått i flera år utan incidenter, men plötsligt behöver den lagas två gånger på en månad.

En klassiker är när jag ska tömma vattnet i vattenavdelningen och det inte rinner ut. Då kan det vara någon besökare som upptäckt att bollarna som flyter i rännorna passar perfekt i avrinningshålen, säger Anna.

Blir det aldrig trööstlöst?

Ska man ha det här jobbet måste man nog vara en person som gillar utmaningar och som tycker det är kul att det hela tiden händer nya grejer, säger Anna.

Hamit nickar instämmande och säger: Elektronik kan vara svårt, särskilt när den är inbyggd. Det kan ibland kännas omöjligt att laga, men när jag löser problemet brukar jag känna mig väldigt imponerad över mig själv, skrattar Hamit.

Har det märkts i huset att besöksantalet ökat?

Ja det märks tydligt. Särskilt när vi har extra många besökare. Grejerna går sönder mer, men jag är ändå imponerad att det håller så bra som de gör, säger Hamit.

NAVET SOM UTVECKLINGSARENA

Navets ambition är att vara en plats för kontinuerlig utveckling. Därför söker Navet efter partnerskap där verksamhetens kunskap kan göra en betydande skillnad. Genom samverkan på lokal, regional, nationell och internationell nivå ligger Navet i framkant och kan på så sätt stödja andra aktörer till att nå sina långsiktiga mål. Vi har pratat med Anna Gunnarsson, projektledare på Navet om Goodlash och Klimatneutrala Borås.

Vad tar du med dig i arbetet med Goodlash?

Jag skulle nog säga att det är vikten av att jobba med social innovation och social hållbarhet som något självklart i strävan mot en positiv utveckling för samhället. Att faktiskt medvetet kunna arbeta för att öka människors välbefinnande genom att identifiera och möta upp sociala behov som en del av hållbarhetsarbetet.

Vad skulle du vilja highlighta från året 2023?

Jag vill gärna lyfta fram samverkan inom Klimatneutrala Borås 2030, i gemensamma aktiviteter som vi gör så mycket bättre än var för sig och att vi gemensamt har nått många människor i strävan mot hållbar förändring.

Goodlash

En mötesplats för social innovation där medborgare, aktörer i civilsamhället, offentlig verksamhet, forskning och företag kan mötas på lika villkor från olika bakgrund och perspektiv i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Projektet syftade till att etablera en samhällsinkubator för att stötta civilsamhällets kulturella och sociala innovationskraft och socialt företagande. Initiativet finansierades av Vinnova och drevs av Coompanion Sjuhärad, Navet science center och Science Park Borås.

Klimatneutrala Borås 2030

Klimatneutrala Borås 2030 är en del av Viable Cities storsatsning Klimatneutrala städer. 23 svenska städer och 6 myndigheter arbetar tillsammans för att skapa ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbara städer.

Frågor till Anna
Varför behöver vi

”

Navet engagerar sig gärna i pågående processer och projekt som rör centrala samhällsfrågor.

Anna Gunnarsson,
projektledare på Navet

Under året genomfördes bland annat tre Klimatprat. Ett forum där paneldeltagare i olika åldrar, med olika bakgrunder och yrken, bjuds in till öppna samtal om klimatfrågor och där du som åhörare också får vara en del av samtalet.

Varför är det viktigt att Navet är med som projektpartner i Klimatneutrala Borås 2030?

Om vi ska jobba med Hållbarhetsfrågor på riktigt krävs det att vi gör det i samverkan med andra som också vill förändring. Att vara med i Klimatneutrala Borås 2030 är ett sätt att öka på förändringstakten och att kunna göra det på en bredare arena.

I den lokala satsningen är Borås Stad koordinatörer och Navet science center är projektpartner tillsammans med Science Park Borås, Borås Energi och Miljö och Fristadbostäder (FRIBO).

Tillsammans med andra ska Klimatneutrala Borås 2030 öka takten i arbetet med den lokala klimatombudsningen. Projektet testar nya arbetssätt och lösningar, utbyter lär-domar och arbetar för att skapa en stad som fungerar bra för människorna som bor i den. En stad som är bra för invånarnas, företagens och samhällets ekonomi – och – som är bra för klimatet.

Initiativet finansieras av Energimyndigheten (Viable Cities strategiska innovationsprogram får gemensamt stöd av Vinnova, Energimyndigheten och Formas)

MENINGSFULLA MÖTEN OCH HÅLLBARA KONFERENSER!

Navet vill verka för meningsfulla möten där och när huset inte är fullt. Vi tror på kraften i möten och vi vill gärna vara en arena för företag och organisationer som vi samverkar med.

En konferens på Navet är så mycket mer än en lokalbokning. Vi älskar när våra gäster vill använda Navet som en resurs för teambuildning, inspiration och när vi får i uppdrag att organisera och hålla i workshops. Under 2023 bokades 240 möten i Navets lokaler.

Den som bokar en konferens på Navet ska kunna känna sig trygg med att hållbarhetstänket genomsyrar hela Navets verksamhet.

VIKTEN AV SAMVERKAN!

Navets uppdrag är att vara en publik arena för bildning. Navet ska vara med och utveckla Sjuhärad till en attraktiv och konkurrenskraftig delregion med hög utbildningsnivå och en befolkning med stort intresse för naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling.

Genom att gemensamt angripa problem och utmaningar kan ett större utbud, utvecklingsmöjligheter och synergier skapas. Det blir dessutom mycket roligare när vi krokar arm och gör saker tillsammans!

NAVET ADVISORY BOARD

Advisory Board Navet science center är en rådgivande funktion som bidrar till att utveckla verksamheten. Syftet är att agera bollplank, identifiera problem och hitta vägar till utveckling. I maj ägde det första mötet rum. Representerarna företräder akademi, näringsliv och samhälle:

- **Anders Stenström**, Chef forskning och innovation, Högskolan i Borås
- **Anna Lambert**, Head of Technology & Development, Ericsson AB
- **Elisabeth Johansson**, Verksamhetschef skolutveckling, Ulricehamn
- **Jeanette Lindström**, VD, Borås Djurpark
- **Julio García Atterström**, Chef lärandesektionen/skolchef, Tranemo
- **Mia Wallengren**, Förvaltningschef Fritid- och folkhälsa, Borås
- **Niklas Gardewik (M)**, Oppositionsråd Tranemo
- **Patrik Harrysson (S)**, Oppositionsråd Svenljunga

”

Högskolan i Borås har en lång historik av att samarbeta med Navet. Genom det nystartade Advisory Board, där högskolan finns representerat, skapas nya möjligheter att tillsammans med övriga representanter bidra till Navets positiva utveckling.

Anders Stenström, chef för forskning och utveckling vid Högskolan i Borås

NAVETS VÄNNER OCH MÖJLIGGÖRARE

Navets vision är att vara en självklar aktör och samarbetspartner för förverkligandet av Agenda 2030.

Navet har uppdrag från och samarbetsavtal med ett urval av väl valda aktörer som delar vår värdegrund och vill bidra till att inspirera till ökad nyfikenhet och lust att lära.

Detta är våra partners och finansiärer 2023.

NAVET

navet.com